

Passend Onderwijs Friesland

Ondersteuningsplan 2018-2022

Samenwerkingsverband
Passend Onderwijs Friesland

Mei 2018

Inhoud

Voorwoord

1 Het ondersteuningsplan

- 1.1 Status en functie van het ondersteuningsplan
- 1.2 Samenhang met andere documenten

2 Missie, visie en uitgangspunten

- 2.1 Missie
- 2.2 Visie

3 Bestuurlijke structuur en organisatie

- 3.1 Organisatie
- 3.2 Medezeggenschap, arbitrage en geschillen

4 Terugblik en evaluatie

- 4.1 Monitoring
- 4.2 Financiën
- 4.3 Klachten, geschillen en bezwaren
- 4.4 Leerlingenstromen en thuiszitters
- 4.5 Personeel en expertise
- 4.6 Governance
- 4.7 Evaluatie Ondersteuningsplan 2014-2018

5 Samen met ouders

- 5.1 Samenwerking tussen ouders en school
- 5.2 Steunpunt voor ouders (en scholen)
- 5.3 Wegwijzer bij problemen
- 5.4 Gegevens leerlingen

3 6 Samenwerking met externe partners en doorgaande lijn 18

- 6.1 Samenwerking met gemeenten 18
- 6.2 Samenwerking met externe partners 20
- 6.3 Doorgaande lijn 21

7 Passend arrangeren in het onderwijs 23

- 7.1 Start op de basisschool 23
- 7.2 Basisondersteuning 24
- 7.3 Ondersteuningsstructuur 26

8 8 Toelaatbaarheidsverklaring en de commissie van advies (CvA) 28

- 8.1 Aanvragen toelaatbaarheidsverklaring 28
- 8.2 Commissie van Advies 30
- 8.3 Procedure beoordeling toelaatbaarheid 30

11 9 Kwaliteitszorg 32

10 10 Verdeling van middelen en begroting 33

- 10.1 Uitgangspunten verdeling van middelen 33
- 10.2 Verantwoording middelen 34
- 10.3 Begroting 34
- 10.4 Samenwerkingsverband en BTW 35

16 Verklarende woordenlijst en afkortingen 36

16 Bijlage 1: Procesafspraken onderwijs – zorgarrangementen Friesland 37

16 Bijlage 2: Verdeling verantwoordelijkheden jeugdwet en onderwijswet 39

16 Bijlage 3: Activiteitenplan 41

17 Bijlage 4: Meerjarenbegroting 42

Bijlage 5: Bouwstenen inzet en verdeling ondersteuningsmiddelen 44

Bijlage 6: Doelgroepen Steunpunt Onderwijs Noord 48

Voorwoord

Voor u ligt het tweede ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Primair Onderwijs Friesland 21.01. Dit ondersteuningsplan loopt van 1 augustus 2018 tot en met 31 juli 2022. Het laat zien hoe passend onderwijs in onze regio, het primair onderwijs in de provincie Fryslân, vorm en inhoud krijgt.

In de eerste planperiode 2014-2018 lag de nadruk op het werken met een nieuw kader in het bieden van passend onderwijs aan alle leerlingen. Niet langer is de beperking of stoornis van leerlingen leidend, maar is zijn of haar onderwijsbehoefte het uitgangspunt. Scholen en schoolbesturen zijn gaan werken met ontwikkelingsperspectieven om de specifieke onderwijsbehoefte van een leerling vast te stellen en daar een adequaat handelingsdeel aan te verbinden. De samenwerking met de gemeente, in het bijzonder de wijk- en jeugdteams, krijgt steeds beter vorm. Dit tweede ondersteuningsplan brengt hier verdere verbeteringen in aan.

Het ondersteuningsplan is een wettelijk verplicht document en dat wettelijk kader is de basis voor dit document. Met de opdracht 'Alle leerlingen gaan succesvol naar school' krijgt dit kader in ons samenwerkingsverband vorm. Voor de komende periode ligt de nadruk op verdere verbetering van de ondersteuning op de scholen, versterken van de samenwerking tussen scholen, met gemeenten en andere partners en het verstevigen van het ondersteuningsaanbod voor specifieke leerlingen en leerlingen die niet naar school gaan. Het ondersteuningsplan beschrijft de afspraken die het samenwerkingsverband maakt met de aangesloten schoolbesturen en met de gemeenten in het gebied van het samenwerkingsverband. Het gaat in op de keuzes die gemaakt zijn, de taken en verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband en de schoolbesturen en het financiële kader.

Het ondersteuningsplan is geschreven voor de komende vier jaar. In die vier jaar staat passend onderwijs niet stil. Passend onderwijs blijft zich ontwikkelen en ook de komende jaren zal het samenwerkingsverband met de schoolbesturen zich blijven inzetten om alle leerlingen in het primair onderwijs in de provincie Fryslân passend onderwijs te bieden.

1

Het ondersteuningsplan

1.1 Status en functie van het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan is een wettelijk verplicht document dat minimaal eens in de 4 jaar wordt vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband. Het ondersteuningsplan beschrijft hoe de scholen binnen het samenwerkingsverband voor elk kind passend onderwijs realiseren.

Voorafgaand aan de vaststelling van het ondersteuningsplan door het bestuur van het samenwerkingsverband heeft het plan de instemming van de Ondersteuningsplanraad en is er Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) gevoerd met de betrokken gemeenten in het gebied van het samenwerkingsverband.

Naast deze wettelijke lijn is statutair in ons samenwerkingsverband vastgelegd dat de aangesloten schoolbesturen, voorafgaand aan vaststelling, gehoord worden over het ondersteuningsplan. Concreet houdt dit in dat schoolbesturen de gelegenheid krijgen om hun zienswijze op het ondersteuningsplan in te dienen bij het bestuur van het samenwerkingsverband.

Het ondersteuningsplan bevat – op grond van de wetgeving - het volgende:

- a** Het niveau van basisondersteuning voor alle scholen. (Hoofdstuk 7)
- b** De manier waarop het samenwerkingsverband een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning binnen en tussen de scholen organiseert. (Hoofdstuk 6, 7, 8)
- c** De afspraken over de verdeling, besteding en toewijzing van de middelen en voorzieningen voor extra ondersteuning van leerlingen en voor de inrichting van een adequate ondersteuningsstructuur in de scholen en op schoolbestuurlijk niveau. (Hoofdstuk 10 en bijlagen 4 en 5)
- d** De afspraken voor de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen en voor de plaatsing van leerlingen op SBO en SO. (Hoofdstuk 8)
- e** De manier waarop het samenwerkingsverband ouders en scholen informatie verstrekt over de voorzieningen en mogelijkheden voor ondersteuning. (Hoofdstuk 5)
- f** De afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van het budget voor extra ondersteuning aan de scholen voor speciaal basisonderwijs boven de 2% van het aantal leerlingen in het samenwerkingsverband. (Hoofdstuk 10)
- g** De afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van middelen voor ondersteuning voor leerlingen die na de jaarlijkse teldatum van 1 oktober instromen in het SO en het SBO, inclusief de afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van middelen aan het samenwerkingsverband door scholen bij een ontoereikend budget voor lichte ondersteuning. (Hoofdstuk 10)
- h** Afspraken over de afstemming en samenwerking met gemeenten. (Hoofdstuk 6)
- i** De samenwerking met andere externe partijen, zoals de samenwerkingsverbanden voor voortgezet onderwijs, voorschoolse instanties en hulpverlenende instanties in en rondom de school. (Hoofdstuk 6)

In tijd zag de procedure tot vaststelling van het ondersteuningsplan er als volgt uit:

oktober 2017	Bespreken eerste concept ondersteuningsplan in het bestuur van het samenwerkingsverband.
vanaf november 2017	Voorleggen concept ondersteuningsplan aan de schoolbesturen en (regio's van) gemeenten en indienen zienswijzen door schoolbesturen tot uiterlijk 1 januari 2018. Voorbereidend OOGO met de gemeenten in Friesland, samen met de samenwerkingsverbanden voor voortgezet onderwijs in Friesland.
januari 2018	Reactie bestuur samenwerkingsverband op ingediende zienswijzen schoolbesturen en (regio's van) gemeenten.
1 februari 2018	Voorleggen voor bespreking ondersteuningsplan aan de Ondersteuningsplanraad.
maart 2018	OOGO met gemeenten in de drie regio's van de samenwerkingsverbanden VO in Friesland.
voor 15 maart 2018	Eventuele wijzigingen verwerken als gevolg van zienswijzen gemeenten en Ondersteuningsplanraad.
voor 31 maart 2018	Instemming door de Ondersteuningsplanraad.
Uiterlijk 30 april 2018	Vaststellen ondersteuningsplan en toesturen naar Inspectie van het onderwijs.

1.2 Samenhang met andere documenten

Besturen (en de scholen) zijn verantwoordelijk voor de zorgplicht. Het ondersteuningsplan geldt als een basisdocument voor besturen en scholen. Scholen kunnen in hun documenten, zoals schoolplan en schoolgids verwijzen naar dit document. Schoolbesturen kunnen ditzelfde doen in hun beleidsplannen. In het jaarverslag van het samenwerkingsverband legt het bestuur van het samenwerkingsverband verantwoording af over het gevoerde beleid.

2

Missie, visie en uitgangspunten

2.1 Missie

“Alle leerlingen gaan succesvol naar school”

Passend onderwijs geeft iedere leerling de kans op onderwijs en een ontwikkelarrangement dat aansluit op het onderwijs en ontwikkelbehoefte van de leerling. Het onderwijs is zo thuis nabij mogelijk.

Dit impliceert voor ons dat:

- ieder kind recht heeft op onderwijs van goede kwaliteit en zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving met onderwijs dat aansluiten bij zijn (of haar) onderwijsbehoeften;
- de basis bij de scholen en de schoolbesturen ligt. Het onderwijs krijgt vorm in de klas door de leerkracht en in partnerschap met ouders.
- passend onderwijs een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van scholen, ouders, besturen en het samenwerkingsverband.

Onderwijs vindt plaats op de scholen en in de klas en is de verantwoordelijkheid van de school en het schoolbestuur. Het samenwerkingsverband stelt de schoolbesturen maximaal in staat om:

- 1** de extra onderwijsondersteuning binnen de basisondersteuning te realiseren;
- 2** indien het ondersteuningsaanbod in een reguliere school ontoereikend is voor de onderwijsbehoefte van de betreffende leerling te voorzien in een benodigde extra onderwijsbehoefte in het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs voor cluster 3 en 4;
- 3** thuiszitters te voorkomen dan wel succesvol te laten terugkeren in het onderwijs;
- 4** een dekkend en passend aanbod voor alle leerlingen in Friesland te bieden.

Het samenwerkingsverband biedt een dekkend netwerk voor passend onderwijs en zorgt voor afstemming tussen het basisonderwijs en het speciaal (basis)onderwijs. Alle leerlingen in Friesland die in aanmerking komen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal basisonderwijs en voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4 hebben recht op passende onderwijsondersteuning.

2.2 Visie

De sturingsfilosofie van het samenwerkingsverband is te omvatten in het statement:

“Centraal waar het moet, decentraal waar het kan”

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft veel vertrouwen in de deskundigheid van de aangesloten schoolbesturen en scholen. Het eigenaarschap, dat wil zeggen de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid voor het aanbieden en geven van passend onderwijs, ligt zoveel mogelijk bij de schoolbesturen en de scholen. Dit houdt in dat alle schoolbesturen in Friesland de gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen voor:

- goede basisondersteuning op alle scholen en extra onderwijsondersteuning op de scholen.
- speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs voor die leerlingen die dit nodig hebben.

Het leveren van basisondersteuning is een minimumverplichting voor de schoolbesturen. De extra ondersteuning wordt door het samenwerkingsverband gedecentraliseerd en ligt in uitvoering bij de schoolbesturen en de scholen. De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor het bieden van passend onderwijs aan iedere leerling die bij de school wordt aangemeld (zorgplicht).

Het is de gezamenlijke opdracht van de schoolbesturen om voor ieder kind een passende plek te vinden. Daarvoor zoeken de scholen en schoolbesturen de samenwerking met elkaar. Sommige kinderen hebben meer nodig dan onderwijs. Samen met (keten)partners – waaronder gemeenten – geven we hieraan vorm.

De ontwikkelings- en ondersteuningsbehoeften van de kinderen staan steeds centraal. Met ondersteuning die optimaal is aangepast aan wat kinderen nodig hebben om gezond, veilig en succesvol te kunnen opgroeien. Dit doen we handelingsgericht en in nauwe samenwerking en afstemming met de ouders.

Het samenwerkingsverband speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van passend onderwijs, die dienstverlenend is aan scholen en ouders:

- Het samenwerkingsverband adviseert ouders en scholen over passend onderwijs in alle facetten. Het samenwerkingsverband zorgt voor een samenhangend stelsel van speciale voorzieningen.
- Het samenwerkingsverband organiseert het proces van toelaatbaar verklaren van leerlingen in en naar het speciaal (basis)onderwijs.
- Het samenwerkingsverband werkt actief samen met scholen en gemeenten om thuiszittende leerlingen te voorzien van onderwijsperspectief en/of zorgperspectief.

Het samenwerkingsverband hanteert de wetgeving en het referentiekader passend onderwijs als maatstaf voor het handelen. Een belangrijke voorwaarde is dat het samenwerkingsverband voldoet aan de wet en legt daarover verantwoording af aan de Inspectie voor het onderwijs, ministerie van OCW, aangesloten schoolbesturen en ouders. Het samenwerkingsverband houdt via gedegen monitoring zicht op de uitvoering van de wettelijke taken en het effect van de geboden ondersteuning. Het beleid als het gaat om ondersteuning ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal, valt buiten de taakstelling van passend onderwijs en het samenwerkingsverband.

3

Bestuurlijke structuur en organisatie

Het samenwerkingsverband is een stichting waarbij alle schoolbesturen voor primair onderwijs in de provincie Fryslân zijn aangesloten. Het samenwerkingsverband zelf is qua organisatie zo klein en eenvoudig mogelijk.

Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland is een stichting. Binnen de stichting wordt een vijftal organen onderscheiden:

- 1 directie
- 2 algemeen bestuur
- 3 onafhankelijke toetsingsraad (OTR)
- 4 vergadering van voordragers voor de OTR
- 5 ondersteuningsplanraad (OPR)

In oktober 2017 zijn de statuten van de stichting aangepast en is er een vernieuwd bestuurs- en managementstatuut opgesteld. Het algemeen bestuur is bestuurlijk verantwoordelijk, maar stelt zich toezichthoudend op. De directie is belast met de dagelijkse bestuurstaken, de voorbereiding van besluitvorming en de uitvoering van genomen besluiten.

De onafhankelijke toetsingsraad heeft de bevoegdheid om goedkeuring te verlenen aan:

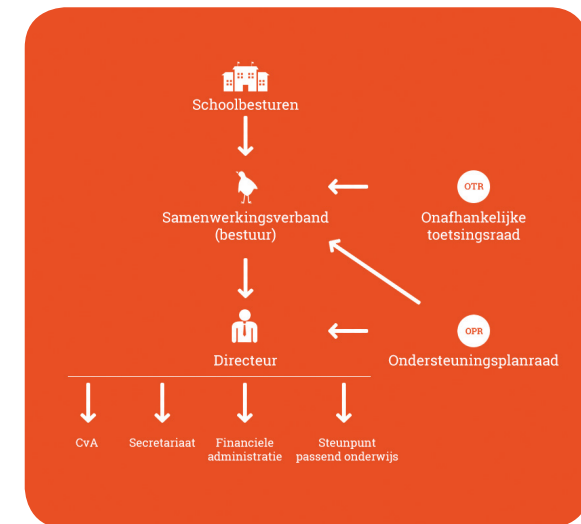
- 1 de – jaarlijks vast te stellen – begroting;
- 2 de jaarrekening;
- 3 het verlenen van décharge van de bestuursleden voor wat betreft de rechtmatigheid van de besteding van de middelen.

De toetsingsraad heeft doorslaggevende voorafgaande invloed ten aanzien van het concrete beleid ten aanzien van de financiële verslaglegging daarvan en met betrekking tot de juridische ‘performance’ van de bestuurders. Het jaarverslag maakt deel uit van de jaarrekening zodat de goedkeuring ten aanzien van de jaarrekening ook direct betrekking heeft op het jaarverslag.

3.1 Organisatie

De directie heeft als taak de doelen en de functies van het samenwerkingsverband te realiseren in samenwerking met het bestuur van het samenwerkingsverband, de afzonderlijke besturen, de scholen en de partners. Dat doet zij binnen de kaders van de statuten en het bestuurs- en managementstatuut.

Het samenwerkingsverband werkt met een efficiënte en flexibele organisatie die zich richt op de kerntaken en functies van het samenwerkingsverband. Binnen de directie worden de volgende functies en taken onderscheiden.

Organogram

Directie

De directeur geeft leiding aan het samenwerkingsverband en is, via het bestuurs- en managementstatuut, verantwoordelijk voor:

- a** Het tot stand komen, en (het bewaken van) de uitvoering van het ondersteuningsplan.
- b** Het voorbereiden, ontwikkelen en uitvoeren van het strategisch beleid van het samenwerkingsverband.
- c** Het uitvoeren van bestuursbesluiten.
- d** Het management van het samenwerkingsverband door leiding te geven aan het stafbureau, de Commissie van Advies en door het 'aansturen' van het administratiekantoor en externe opdrachtnemers.
- e** Het vertegenwoordigen van het samenwerkingsverband naar relevante partijen, zoals de overheid, gemeenten, inspectie, besturen, Ondersteuningsplanraad en regionale partners.
- f** Het verzorgen van de communicatie van het samenwerkingsverband intern en extern.
- g** De verantwoording van het beleid aan bestuur en stakeholders middels evaluaties, begroting, jaarrekening, jaarverslag en managementrapportages.
- h** De besluitvorming over toelaatbaarheidsverklaringen op advies van de Commissie van Advies.

Het secretariaat zorgt voor de volgende zaken:

- a** De verslaglegging van alle overleggen binnen het SWV: bestuur, toetsingsraad, CvA, intern overleg.
- b** Is eerste aanspreekpunt voor scholen en ouders.
- c** Verwerkt en archiveert de afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen en handelt deze af met scholen en ouders.
- d** Archiveert verslagen en alle wettelijk verplichte documenten, waar een bewaartermijn op rust.

De Commissie van Advies (CvA) en de medewerkers die belast zijn met het opstellen van de deskundigenadviezen dragen zorg voor:

- a** Het in behandeling nemen van aanvragen voor toelaatbaarheidsverklaringen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 en 4.
- b** Het opstellen van deskundigenadviezen.
- c** Het voeren van gesprekken met ouders en vertegenwoordigers van een aanvragende school.
- d** Het gemotiveerd adviseren van de directie van het samenwerkingsverband over het wel of niet afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring.
- e** Het adviseren van scholen en ouders over het ontwikkelingsperspectief van leerlingen op aanvraag van de school en/of de ouders.

De onderwijsadviseur:

- a** Is eerste aanspreekpunt voor ouders en scholen voor thuiszittende leerlingen of leerlingen die dreigen thuis te zitten.
- b** Onderhoudt contacten met de landelijke ingestelde onderwijs(zorg)consulenten.
- c** Ontwikkelt beleid en voert bestaand beleid uit om thuiszittende leerlingen te voorkomen en

om thuiszittende leerlingen zo snel mogelijk te voorzien van een passend onderwijsaanbod, in samenspraak met het schoolbestuur dat zorgplicht heeft.

- d** Vertegenwoordigt het samenwerkingsverband in zowel casuïstiek overleg, als in beleidsoverleggen in afstemming met de directie.

Schoolbesturen

De bevoegdheden en verantwoordelijkheid voor passend onderwijs liggen zoveel mogelijk bij de schoolbesturen. Dat betekent onder andere dat zij zorgen voor het bieden van ambulante begeleiding en onderzoek/observaties voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. In het kader van de uitvoering van passend onderwijs hebben meerdere schoolbesturen in het samenwerkingsverband afspraken met elkaar gemaakt over de inzet van personeel ten behoeve van passend onderwijs om leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte te begeleiden in het onderwijsleerproces.

3.2 Medezeggenschap, arbitrage en geschillen

Binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs functioneren twee organen voor medezeggenschap:

Medezeggenschapsraden scholen

De medezeggenschapsraad van elke school binnen het samenwerkingsverband heeft een adviesbevoegdheid ten aanzien van het schoolondersteuningsprofiel van de eigen school.

Ondersteuningsplanraad

De ondersteuningsplanraad (OPR) heeft instemmingsrecht ten aanzien van de vaststelling en wijziging van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De ondersteuningsplanraad heeft een reglement en een statuut dat is vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband.

Arbitrage

Een schoolbestuur dat zich ernstig aangetast voelt in zijn belang kan zich wenden tot arbitrage. Bij geschillen binnen het samenwerkingsverband (binnen het bestuur of tussen het bestuur en een of meer aangesloten schoolbesturen) zullen de partijen trachten het geschil in eerste instantie op te lossen met behulp van overleg of mediation. Als dit niet leidt tot een bevredigend resultaat heeft elke partij het recht om het geschil voor te leggen aan de landelijke arbitragecommissie samenwerkingsverbanden waarbij het samenwerkingsverband is aangesloten. De benadeelde partij kan zich binnen zes weken na een door of namens het bestuur genomen besluit wenden tot deze arbitragevoorziening. De

commissie hoort partijen en oordeelt of het samenwerkingsverband in redelijkheid het besluit heeft genomen. De uitspraak van de geschillencommissie is bindend voor alle partijen.

4

Terugblik en evaluatie

De eerste ondersteuningsplanperiode 2014-2018 stond in het teken van opbouwen. De scholen en schoolbesturen maken nu actief werk van passend onderwijs. Financieel is het samenwerkingsverband goed op orde. De evaluatie van deze periode biedt aandachtspunten en ontwikkelmogelijkheden voor de komende tijd.

Met de invoering van passend onderwijs op 1 augustus 2014 ging ook de eerste ondersteuningsplanperiode 2014-2018 van ons samenwerkingsverband van start. Het eerste ondersteuningsplan was tot stand gekomen volgens de wettelijke voorschriften. Het is definitief vastgesteld door het algemeen bestuur na het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeenten in Friesland en na instemming door de ondersteuningsplanraad (OPR).

De ondersteuningsplanraad had instemming verleend maar aangegeven dat bij nieuw beleid het samenwerkingsverband deze ter instemming voorlegt aan de ondersteuningsplanraad. Op twee beleidsonderdelen is een wijziging aangebracht. De eerste was de procedure van aanmelding van leerlingen bij het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs vanuit voorschoolse instanties. De tweede was een wijziging in de definities van basisondersteuning en

extra ondersteuning. Op beide onderdelen heeft de ondersteuningsplanraad instemming verleend.

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen de terugblik op de periode 2014-2018. Uitgebreidere beschrijvingen zijn te vinden in:

- Rapportage Monitor Passend Onderwijs 2014-2015 en 2016
- Resultaten van de evaluatie van schoolbesturen over de 1e ondersteuningsplanperiode
- Verslagen van de ronde tafelbijeenkomsten met schoolbestuurders over de evaluatie van het ondersteuningsplan
- Bestuursverslag 2014-2015 (verlengd boekjaar)
- Bestuursverslag 2016

4.1 Monitoring

Het samenwerkingsverband heeft op twee momenten een monitor passend onderwijs laten uitgaan naar de schoolbesturen. De monitor bestond uit vragen die betrekking hadden op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding van de middelen van het samenwerkingsverband door de schoolbesturen en de procesevaluatie. Het bestuur concludeerde dat de monitor weliswaar informatie oplevert maar dat de inhoud van passend onderwijs meer centraal zou

moeten staan. De monitor over 2017 krijgt dan ook een gewijzigde inhoud.

Uit de beide monitors zijn de volgende conclusies getrokken:

- 1** Schoolbesturen en scholen maken actief werk van passend onderwijs.
- 2** Handelingsgericht werken is bij bijna alle schoolbesturen (deels) ingevoerd.
- 3** De schoolbesturen besteden de middelen voor passend onderwijs rechtmatig.
- 4** Schoolbesturen zetten de toegekende middelen op verschillende manieren in:
 - bieden van individuele begeleiding aan leerlingen,
 - versterken van de structuur van de ondersteuning waaronder inzet van de intern begeleiders en inhoudelijke verbetering van handelingsgericht werken.
- 5** Hoewel het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs sterk gedaald is, is er vanuit het samenwerkingsverband nog een gevarieerd beeld of de begeleiding en ondersteuning van leerlingen in het regulier basisonderwijs voldoende effectief en adequaat is voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.

4.2 Financiën

Het samenwerkingsverband ontvangt middelen van de overheid om passend onderwijs mogelijk te maken. Het samenwerkingsverband PO Friesland doet dit met subsidiariteit als uitgangspunt: zoveel mogelijk van de middelen wordt uitgekeerd aan de schoolbesturen om passend onderwijs mogelijk te maken daar waar het hoort in de school en in de klas.

Zowel in het boekjaar 2014-2015 als in het boekjaar 2016 heeft het samenwerkingsverband meer middelen overgehouden dan begroot. In het eerste (verlengde) boekjaar was een belangrijke oorzaak van dit overschot het voorzichtig begroten. In het eerste jaar van passend onderwijs was dit, door onzekerheid over uitgaven, een logische keuze. De risico's bleken kleiner dan vooraf ingeschat. Een tweede veroorzaker was de landelijke herindexatie van de middelen. Gedurende het schooljaar werden er meer middelen overgemaakt dan vooraf aan beschikkingen kenbaar was gemaakt. Ten slotte was een veroorzaker het leerlingenaantal in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Waar gerekend was op stabilisatie van het leerlingenaantal bleek dat het leerlingenaantal sterk daalde. In het tweede boekjaar 2016 was al geanticipeerd op de veroorzakers van het eerste overschot. Er is in de begroting 2016-2017 besloten om meer middelen uit te keren aan de schoolbesturen dan dat er aan inkomsten begroot was. Ook is geanticipeerd op verdere daling van het leerlingenaantal. In het schooljaar 2015-2016 en 2016-2017 heeft er meerdere keren een herindexatie van de beschikkingen plaatsgevonden, waardoor ook het boekjaar 2016 is afgesloten met een overschot.

Vanaf het schooljaar 2017-2018 is in de begroting rekening gehouden met het meer uitgeven van middelen dan er aan inkomsten tegenover staan. Er is daarbij wederom rekening gehouden met leerlingendaling in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs én met herindexaties van de ondersteuningsmiddelen.

Het uitgangspunt daarbij is dat het weerstandsvermogen van het samenwerkingsverband in 2020 is gedaald tot een niveau waarop er voldoende buffer is om tegenvallers te kunnen opvangen, maar er niet een onnodig hoog weerstandsvermogen is. In dit ondersteuningsplan zijn de genoemde uitgangspunten voor de begroting verwerkt in het hoofdstuk 10.

4.3 Klachten, geschillen en bezwaren

Er is één keer een bezwaarschrift ingediend bij de landelijke bezwaaradviescommissie voor toelaatbaarheidsverklaringen. Na de uitspraak door de commissie heeft het samenwerkingsverband samen met de betreffende ouders een passende oplossing gevonden.

Er zijn bij het samenwerkingsverband enkele informele bezwaren ingediend tegen afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen. Deze zijn naar tevredenheid van de betrokkenen opgelost. Er is één keer een klacht ingediend bij de landelijke klachtencommissie. Deze klacht is, voor zover het het samenwerkingsverband betrof, ongegrond verklaard.

Het samenwerkingsverband is twee keer als informant gehoord bij een geschil over passend onderwijs tussen een aangesloten schoolbestuur en ouders. In beide gevallen hebben de betreffende leerlingen een passende plek gekregen.

4.4 Leerlingenstromen en thuiszitters

Het totaal aantal leerlingen in Friesland is de afgelopen jaren jaarlijks gedaald met 1200 tot 1300 leerlingen. De prognose is dat deze daling zich de komende jaren voortzet.

Opvallend is de sterkere daling van het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. In het jaar voorafgaand aan de invoering van passend onderwijs was sprake van een stijging van het aantal leerlingen op het speciaal basisonderwijs. Na de invoering vond een daling plaats die sterker was dan voorheen. Het deelnamepercentage in het speciaal basisonderwijs ligt nu onder de 3%. Dit is hoger dan het landelijke gemiddelde van 2,6%.

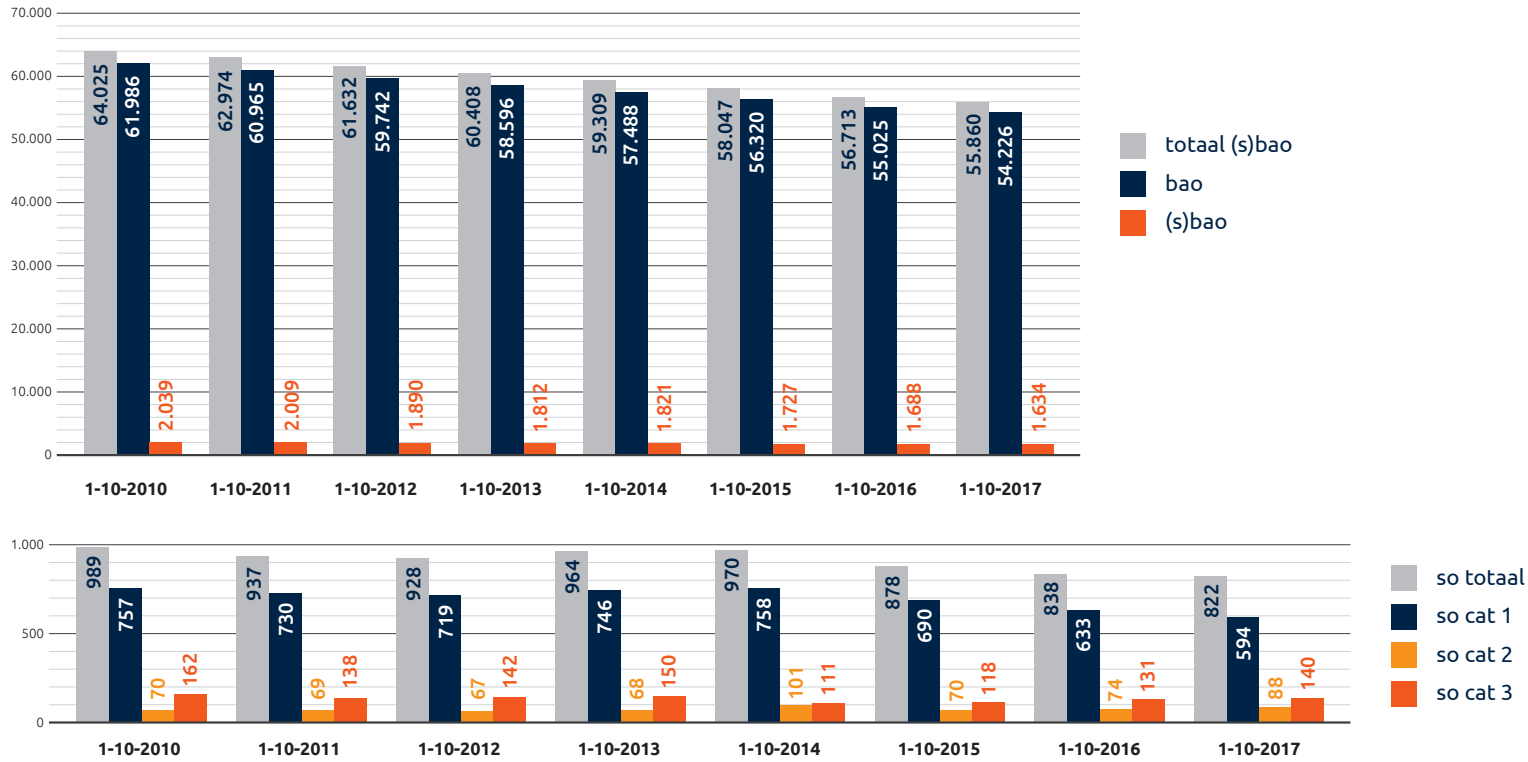
Het leerlingenaantal in het speciaal onderwijs kende voor de invoering van passend onderwijs lichte pieken en dalen maar was over het algemeen vrij stabiel. Na de invoering van passend onderwijs is ook daar een dalende tendens zichtbaar.

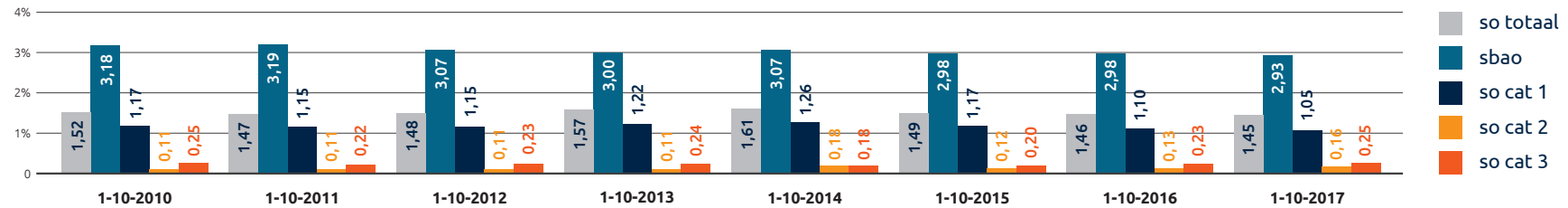
Ontwikkeling leerlingen 2010-2017

teldatum 1 oktober 2017

1 Leerlingen

2 Deelname %

Veel van de scholen voor speciaal (basis)onderwijs zijn relatief kleine scholen met minder dan 250 leerlingen. Door de krimp in het speciaal (basis)onderwijs is op initiatief van het samenwerkingsverband een bijeenkomst georganiseerd voor de betreffende bestuurders. In zes regio's zijn gesprekken gevoerd over de toekomst van het speciaal (basis)onderwijs en de noodzaak tot samenwerking om de kwaliteit te behouden en te versterken. In de komende periode krijgt deze verkennende samenwerking verder gestalte.

De kwaliteit van het onderwijs op de basisscholen in Friesland is op dit moment op orde. Er zijn nauwelijks meer zwakke of zeer zwakke scholen. Het kwaliteitsverbeteringsprogramma 'Boppeslach' heeft geleid tot een structurele en duurzame verbetering van het Friese basisonderwijs.

Het primair onderwijs in Friesland kent relatief weinig thuiszitters. Het streven is dat geen enkele leerling langer dan drie maanden thuiszit. Van de thuiszitters waar het samenwerkingsverband bij betrokken was, lukt dat in de meeste gevallen. De afgelopen periode heeft het samenwerkingsverband samen met de gemeenten en de drie samenwerkingsverbanden voor voortgezet onderwijs het volgende gerealiseerd:

- een provinciaal thuiszittersprotocol;
- een provinciaal handboek verzuim;
- thuiszitters actietafels in de hele provincie.

Het samenwerkingsverband heeft een onderwijsadviseur aangesteld die zich bezighoudt met zowel de beleidsontwikkeling met betrekking tot thuiszitters als met de casuïstiek van actuele thuiszitters. Naast leerlingen die voldoen aan de definitie van thuiszitter monitort het samenwerkingsverband ook leerlingen die dreigen thuis te komen te zitten en leerlingen waarvoor een ontheffing van de leerplicht is afgegeven. De thuiszitters zijn cyclisch gemonitord waaruit de volgende trends blijken:

- Veel scholen melden thuiszitters vroegtijdig.
- Er is sprake van een afname van het aantal absoluut verzuimers.
- Scholen melden verhoogd leerlingen die nog niet thuiszitten maar wel een risico vormen tot thuiszitten.
- Er is incidenteel nog sprake van eerste meldingen van langdurige thuiszitters.
- Er is een verbeterd zicht op het aantal vrijstellingen.
- Er is een verhoogde betrokkenheid bij de afgifte van vrijstellingen.

In dit ondersteuningsplan zetten we verder in op het voorkomen van thuiszittende leerlingen en het nog beter melden van leerlingen als (dreigende) thuiszitters, betrokkenheid van het samenwerkingsverband voordat een ontheffing leerplicht wordt afgegeven en betrokkenheid samenwerkingsverband bij (voornemen tot) verwijdering leerling. Dit is beschreven in hoofdstuk 6.

4.5 Personeel en expertise

In 2014 zijn er afspraken gemaakt over de inzet van personeel dat voorheen in dienst was van de regionale expertisecentra. Landelijke is hiervoor een tripartiet akkoord afgesloten om te voorkomen dat kennis en expertise verloren gaat. Met RENN4 is afgesproken dat personeel zoveel mogelijk overgenomen kon worden door de aangesloten schoolbesturen. Tot en met het schooljaar 2015-2016 is ingezet op overname van personeel. In juni 2016 is er door het samenwerkingsverband hierover op overeenstemming gericht overleg (OOGO) gevoerd met de vakbonden. Dit heeft geresulteerd in de gezamenlijke constatering van het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen dat is voldaan aan de inspanningsverplichting voor het personeel van RENN4.

Het personeel dat in dienst was van REC Fryslân is voor de eerste vier jaar bekostigd door het samenwerkingsverband en is ondergebracht in het Steunpunt Onderwijs Noord. De huidige afspraak over de inzet loopt af. Door de aangesloten schoolbesturen is in de evaluatie aangegeven dat de beschikbare expertise waardevol is. De huidige omvang kan kleiner omdat ook veel is ingezet op onderwijsassistentie. Het expertisedeel is onderwerp van overleg tussen het bestuur van het samenwerkingsverband en SO Fryslân. Voor de planperiode 2018-2022 maken deze partijen nieuwe afspraken.

4.6 Governance

Good Governance is in het bestuur regelmatig onderwerp van overleg geweest. In het schooljaar 2016-2017 heeft dat tot een aantal concrete wijzigingen geleid:

- met ingang van oktober 2017 is het dagelijks bestuur opgeheven en heeft het algemeen bestuur een toezichthoudende rol;
- de dagelijkse bestuurstaken zijn, voor zover mogelijk, gemandateerd aan de directie, via een hernieuwd bestuurs- en managementstatuut;
- de onafhankelijke toetsingsraad behoudt de rol als onafhankelijk intern toezichthouder op de financiën van het samenwerkingsverband;
- de statuten van het SWV zijn op bovenstaande aangepast.
- het bestuur gaat van 11 leden naar 6 leden volgens de bestaande voordrachtregeling van de 6 koepels.

4.7 Evaluatie Ondersteuningsplan 2014-2018

In februari 2017 heeft het samenwerkingsverband met een online vragenlijst onder de schoolbesturen het ondersteuningsplan 2014-2018 geëvalueerd. In april 2017 zijn een drietal ronde tafelbijeenkomsten georganiseerd voor de schoolbestuurders om een verdiepingslag te maken in de evaluatie.

De resultaten van de vragenlijst zijn verwerkt en van de ronde tafelbijeenkomsten zijn verslagen gemaakt. De belangrijkste conclusies voor dit nieuwe ondersteuningsplan 2018-2022 zijn:

- 1** Er is behoefte aan continuering van de inzet van medewerkers vanuit het Steunpunt Onderwijs Noord. Het is specifieke expertise, die niet altijd noodzakelijk is op een school maar beschikbaar moet blijven als deze specifiek nodig is. De inzet van onderwijsassistenten zou ook door de schoolbesturen zelf geregeld kunnen worden. Het is zaak dat het samenwerkingsverband en Steunpunt Onderwijs Noord alleen datgene behouden wat ook daadwerkelijk specifieke expertise is.
- 2** De organisatie van Commissies van Toelating én de Commissie van Advies voor het speciaal onderwijs is moeilijk uit te leggen aan leerkrachten en ouders en zorgt, in elk geval in de beleving, voor onnodige bureaucratie. Het principe dat eerst bekeken wordt of een leerling perspectief speciaal basisonderwijs heeft, voordat een TLV wordt afgegeven voor het speciaal onderwijs, wordt wel breed gedragen. Dit kan ook binnen één commissie plaatsvinden.
- 3** Het gebruik van het vraagprofielinstrument als onderdeel van de procedure tot een toelaatbaarheidsverklaring levert te weinig informatie op. Scholen vullen dit voornamelijk in, omdat het moet. De functie die het instrument kan hebben wordt onvoldoende benut.
- 4** Scholen worden in toenemende mate geconfronteerd met ouders die anders denken over het ontwikkelingsperspectief van de leerling en een eventuele plaatsing op het speciaal (basis)onderwijs. Ouders en kinderen ervaren een plaatsing in het speciaal (basis) onderwijs als een ingrijpende gebeurtenis. Goede communicatie in een vroegtijdig stadium

met de ouders is een belangrijk onderdeel van de procedure om te komen tot een verwijzing. Omdat veel scholen niet frequent een leerling verwijzen, is dit geen dagelijkse routine. Hetzelfde geldt voor het vroegtijdig inschakelen van het samenwerkingsverband.

- 5** De samenwerking met de gemeenten begint op gang te komen via de wijk- en gebiedsteams. Hierin kan nog een verbeteringslag gemaakt worden zowel aan de kant van de school als de kant van de wijk- en gebiedsteams. De inzet van de wijk- en gebiedsteams in het speciaal (basis) onderwijs is voor gemeenten met een betreffende voorziening een sterk aandachtspunt. Het goed aansluiten van wijk- en gebiedsteams op het speciaal (basis)onderwijs kent een hoge mate van noodzakelijkheid.

De conclusies uit de evaluatie zijn verwerkt in verschillende hoofdstukken in dit ondersteuningsplan.

5 Samen met ouders

Passend onderwijs gaat om het onderwijs dat een kind nodig heeft, passend bij de behoefte van een kind. Dit onderwijs krijgt vorm op school in nauwe samenwerking met ouders. De goed functionerende driehoek school, ouders, kind is een essentiële voorwaarde om goed onderwijs voor elke leerling mogelijk te maken.

5.1 Samenwerking tussen ouders en school

Scholen en ouders hebben elkaar nodig bij het vormgeven van passend onderwijs. De betrokkenheid thuis levert een bijdrage aan het succes op de school. Ouders en school zijn gelijkwaardige partners in het kiezen en vormgeven van een passend onderwijsaanbod. De samenwerking met ouders vindt primair op de scholen plaats. Het samenwerkingsverband verwacht van aangesloten schoolbesturen dat ze handelen vanuit gelijkwaardig partnerschap en actief investeren in de relatie en samenwerking met ouders. Scholen en ouders hebben daarbij ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid. Ouders zijn steeds goed geïnformeerd en actief betrokken bij het hele besluitvormingsproces en de totstandkoming van oplossingen.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding en het welbevinden van hun kind. Scholen zijn verantwoordelijk voor goed onderwijs aan hun leerlingen. De school van aanmelden/inschrijving heeft zorgplicht en is verantwoordelijk voor de passende ondersteuning. Deze verantwoordelijkheid vult de school zorgvuldig en in nauwe afstemming met ouders in. De extra ondersteuning wordt samen met ouders ingevuld en vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief. Over het ontwikkelingsperspectief is overeenstemming tussen school en ouders. Op het handelingsdeel is instemming van ouders nodig. Bij verwijzing naar SBO of SO heeft de zienswijze van de ouders een prominente plek.

5.2 Steunpunt voor ouders (en scholen)

Voor die situaties waarbij ouders en/of scholen vragen hebben of gezamenlijk niet komen tot de juiste ondersteuning van een leerling, biedt het samenwerkingsverband een Steunpunt. Ouders en scholen kunnen het Steunpunt raadplegen met vragen over de ondersteuningsmogelijkheden van een kind op de basisscholen, de route naar het speciaal (basis) onderwijs of de mogelijkheden van specifieke zorg of deskundigheid door derden. Ook wanneer scholen en ouders samen niet tot overeenstemming kunnen komen

over de ondersteuning van een kind, kan het Steunpunt daarin helpen. Het Steunpunt gaat uit van goede en betrouwbare informatie voor ouders en gezamenlijke besluitvorming over de passend onderwijsplek. Het Steunpunt biedt ouders en scholen voorlichting en advies over ondersteuningsmogelijkheden op de basisscholen en op het speciaal (basis)onderwijs, ondersteuning in het vinden van een goede onderwijsplek en ondersteuning in de besluitvorming daarover. Het Steunpunt is in eerste instantie per email en op vaste tijden door de week telefonisch bereikbaar. Wanneer een leerling niet (meer) naar school gaat, is het Steunpunt direct inzetbaar om te zorgen dat er zo snel mogelijk een passende onderwijsplek wordt gevonden.

5.3 Wegwijzer bij problemen

Het samenwerkingsverband verwacht maximale inspanning van scholen en ouders om samen te komen tot een goede onderwijsondersteuning van een kind. In sommige situaties is dat niet voldoende. Dat kan komen doordat de ondersteuningsbehoefte en mogelijkheden voor het onderwijs van een kind complex en niet voor de hand liggend zijn. Ook komt het voor dat ouders en school er, samen met andere betrokkenen en deskundigen, niet uitkomen.

Het Steunpunt voor ouders en scholen van het samenwerkingsverband kan in alle gevallen door ouders en/of school geraadpleegd worden en helpen bij het vinden van de juiste onderwijsondersteuning. Blijkt dat niet voldoende om te komen tot een oplossing kan een externe en onafhankelijke onderwijsconsulent worden ingezet. Voor ouders bestaat daarnaast altijd de mogelijkheid om een klacht in te dienen, een geschil aan te gaan of de rechter te vragen om een oordeel. De mogelijkheden en routes hiervoor zijn te vinden op www.geschillenpassendonderwijs.nl.

5.4 Gegevens leerlingen

Het samenwerkingsverband heeft persoonsgegevens en meestal ook medische gegevens van leerlingen nodig om taken goed te kunnen uitvoeren. Deze worden door de school van het kind aan het samenwerkingsverband verstrekt. Dit is een wettelijke taak van het samenwerkingsverband. Ouders zijn altijd op de hoogte van welke informatie er wordt uitgewisseld, wat er met de informatie gebeurt en aan wie er welke gegevens worden verstrekt. Het samenwerkingsverband gaat zorgvuldig met deze gegevens om en beveiligt deze conform wet- en regelgeving. De overdracht van leerlinggegevens vindt uitsluitend plaats via een beveiligd en daarvoor gespecialiseerd programma. In het privacyreglement van het samenwerkingsverband staan de spelregels en rechten en plichten, waaronder de mogelijkheid voor ouders om een klacht in te dienen als ze van mening zijn dat er onzorgvuldig met gegevens is omgegaan.

6

Samenwerking met partners en doorgaande lijn

De samenwerking met externe partners is een belangrijk aspect in het vormgeven van passend onderwijs. Deze samenwerking vindt plaats met gemeenten en andere externe partners. Gezamenlijk wordt er zorg gedragen voor de benodigde ondersteuning van leerlingen en de doorgaande lijn.

6.1 Samenwerking met gemeenten

De ambitie van de samenwerking met gemeenten is om samen het gesprek te voeren en beleid te maken om er voor te zorgen dat de jeugdigen in de gemeente(n) een optimale opgroei- en onderwijsontwikkeling doormaken. Daarvoor is een bestuurlijke erkenning nodig van de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid en aanpak. Het vraagt om een geregisseerd ontwikkeltraject dat groeit door de betrokkenheid van en de interactie tussen alle partners. De afgelopen periode is er door deze samenwerking veel ontwikkeld. Een aantal voorbeelden hiervan worden hieronder uitgelicht en de ontwikkelingen verder beschreven.

De samenwerking met de gemeenten vindt plaats op verschillende niveaus: beleidsmatig, bestuurlijk en operationeel. Passend onderwijs organiseren gaat samen met de uitvoering van de jeugdwet door de gemeenten.

Provinciale en regionale samenwerking

Het samenwerkingsverband voert *Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)* met de gemeenten in het samenwerkingsverband over het concept-ondersteuningsplan en het concept-beleidsplan Jeugd van de gemeenten. Dit overleg is georganiseerd in de drie regio's van het Voortgezet Onderwijs: Noord, Zuidoost en Zuidwest.

Het ondersteuningsplan is onderwerp voor het OOGO. In het jeugdplan leggen de gemeenten ook de verbinding met het onderwijs, met name over de afstemming en effectieve samenwerking met het onderwijs. Het samenwerkingsverband participeert in de *Provinciale werkgroep Passend Onderwijs - Zorg voor Jeugd* met deelnemers vanuit de gemeenten en het onderwijs. Het onderwijs is vertegenwoordigd vanuit het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het mbo. De thema's van deze werkgroep zijn van toegevoegde waarde voor de samenwerking

tussen het samenwerkingsverband en zorg voor jeugd. Overleg tussen het samenwerkingsverband en gemeenten vindt tevens plaats via de *Regionaal Educatieve Agenda (REA)*. Het doel is te komen tot een efficiënte overlegstructuur tussen gemeenten en de samenwerkingsverbanden in de provincie om de beoogde winst van passend onderwijs en zorg voor jeugdigen en het gezin te behalen.

Uitgangspunten zijn steeds:

- Het kind centraal: één kind/gezin, één plan, één regisseur.
- Actieve preventie met vroegtijdige signalering en integrale, multidisciplinaire probleemanalyse vanuit de samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en organisaties.
- Versterken van eigen kracht en het betrekken van het sociale netwerk.
- De school als vindplaats.

Het samenwerkingsverband kent hiernaast nog andere vormen van overleggen met de gemeenten waaronder diverse lokale overleggen en de aanpak thuiszitters. Ook is er de samenwerking op het gebied van preventie, gezamenlijk arrangeren en de inzet Consulenten Jonge Risicokinderen.

Lokaal

De lokale overleggen tussen een gemeente en het samenwerkingsverband gaan onder andere over het verstrekken van informatie tijdens de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Met de leerplichtambtenaren en de (sociale) wijk- en gebiedsteams van de gemeenten is regelmatig overleg die veelal gaat over casuïstiek. Het (sociale) wijk- en gebiedsteam wordt ingeschakeld voor de toeleiding tot ondersteuning binnen de kaders van de Jeugdwet en ingezet met betrekking tot het organiseren van een passend onderwijs-zorgarrangement. Tot slot heeft het lokale niveau een belangrijke signaleringsfunctie wat betreft het passende onderwijsaanbod, wat kan worden meegenomen in

de regionale overlegstructuur tussen gemeenten en samenwerkingsverband.

Preventie en opvoed- en opgroei-ondersteuning in en om de school

Ambitie van het samenwerkingsverband en de gemeente is om in een vroegtijdig stadium onderwijs-, opvoed- en opgroei-problemen te signaleren. Hiervoor worden diverse activiteiten op het gebied van preventie, opvoed- en opgroei-ondersteuning geboden. Deze zijn nauw met elkaar verweven in 'zorg in en om de school'. Betrokkenen in de (bovenschoolse) ondersteuningsteams maken hier afspraken over. Zij zetten hier actief op in middels afstemming met de (sociale) wijk- en gebiedsteams. Relevante partners van de (sociale)wijk- en gebiedsteams zijn de beleidsadviseurs van de gemeenten. Zij maken hier beleidsafspraken over en koppelen dit terug aan de (sociale)wijk- en gebiedsteams. Onderdelen zijn:

- De wijze van (integrale) toewijzing ondersteuning en de organisatie daarvan.
- De doorgaande onderwijs/zorglijnen (voorschools – basisschool – voorgezet onderwijs).
- Het versterken en/of realiseren van combinatie-arrangementen van onderwijs en zorg.
- Contact tussen schoolbestuur en gemeente over preventie en lokale partners.

Concrete voorbeelden van de preventieve aanpak zijn uitgewerkt in de aanpak thuiszitters, het gezamenlijk arrangeren, regeling niet onderwijskundige ondersteuning, Consulent Jonge Risicokinderen, de Jeugdgezondheidszorg en de doorgaande lijn.

Aanpak thuiszitters

Het samenwerkingsverband streeft naar een actieve en integrale aanpak thuiszitters. Samenwerking met gemeenten, het voortgezet onderwijs en het mbo is hierin noodzakelijk. De thuiszitters (actie)tafels worden georganiseerd in de drie RMC regio's. In deze drie regio's is cyclisch overleg over de gezamenlijke aanpak van onderwijs en gemeente. Dit is uitgewerkt in het 'thuiszittersprotocol' en het 'handboek verzuim'. In de regio Zuidwest is dit verder uitgewerkt met een handboek en in de regio's Zuidoost en Noord met een werkproces.

Doelstelling aanpak thuiszitters:

Thuiszittende leerlingen zitten binnen 3 maanden na melding bij het samenwerkingsverband en leerplicht in een onderwijs, onderwijszorg of zorgtraject met als doel: (volledige) terugkeer naar het onderwijs. Naast de focus op de actuele thuiszitters is de preventie van thuiszitters een belangrijk onderdeel. Bij thuiszitters spreekt het samenwerkingsverband van het langdurig relatief verzuim langer dan vier weken en van het absoluut verzuim.

Voor de komende periode heeft het samenwerkingsverband de volgende speerpunten:

- Scholen melden tijdig de dreigende thuiszitter zodat het samenwerkingsverband snel en in een vroeg stadium een actieve rol kan spelen. Daadwerkelijke thuiszitters worden altijd gemeld.
- Scholen houden het samenwerkingsverband op de hoogte betreffende de status van de thuiszitter

zodat het samenwerkingsverband van de actuele situatie op de hoogte is.

 Scholen informeren tijdig bij het samenwerkingsverband of het passende aanbod wordt geboden voor thuiszitters zodat het samenwerkingsverband een goed beeld heeft van het actuele passende onderwijsaanbod.

 Het samenwerkingsverband is betrokken bij leerlingen voordat er een ontheffing voor de leerplicht wordt afgegeven. Zo kunnen alle vormen en mogelijkheden van onderwijs goed worden afgewogen.

 Het samenwerkingsverband is betrokken bij leerlingen voordat er een voornemen tot verwijdering van de leerling is om zo een passend onderwijsaanbod te kunnen bieden.

 Het samenwerkingsverband maakt een analyse van de oorzaak van thuiszitten om zo preventief een rol te kunnen spelen om thuiszitten te voorkomen of sneller op te lossen.

Gezamenlijk arrangeren in onderwijszorgarrangementen

Een onderwijs-zorgarrangement richt zich op een leerling met een onderwijs- en ondersteuningsbehoefte en diens omgeving waarin regulier of speciaal onderwijs niet alleen kan voorzien. Doel is het realiseren van een passend ontwikkelingsperspectief om de schoolloopbaan van de leerling te bevorderen met een integrale aanpak op school, in de vrije tijd en thuis. Het gaat om een arrangement waarin onderwijs en één (of meerdere) instelling(en) structureel samenwerken met ouders en leerling. De basis is één gezin, één kind, één plan en één regisseur. Uitgangspunt in de

uitvoering is het versterken van de eigen kracht van de leerling en diens omgeving. Passend onderwijs en passende zorg gaan samen zodat de inzet effectief, laagdrempelig en doelgericht is. Het goed beleggen van de regietaak binnen het gezamenlijk arrangeren vraagt daarbij aandacht. De procesafspraken zijn opgenomen in bijlage 1. Wanneer er voor een kind inzet vanuit de jeugdwet en onderwijswet worden gepleegd is het uitgangspunt gebaseerd op de samenwerking tussen gemeente en onderwijs. De verdeling van de verantwoordelijkheden voor zowel de gemeente als het onderwijs zijn opgenomen in bijlage 2.

Op dit moment lopen er een aantal pilots waarin onderwijs en zorg worden gecombineerd tot een gezamenlijk arrangement. Voorbeelden van reeds gestarte pilots gezamenlijk arrangeren zijn de OZA groep op Caleidoscoop en een pilot voor leerlingen met ASS op de Súdwester. Het samenwerkingsverband is voornemens om in de komende periode het gezamenlijk arrangeren verder uit te werken en nieuwe pilot(s) te starten.

Consulent Jonge Risicokinderen

De Consulenten Jonge Risicokinderen worden ingezet met betrekking tot het preventief onderkennen van ontwikkelingsproblematiek en/of gedragsproblematiek bij kinderen van 0-7 jaar. Dit om in een zo vroeg mogelijk stadium de ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen en zo passende ondersteuning te bieden. Met de vereniging van Friese gemeenten is door het primair onderwijs de afspraak gemaakt dat er gezamenlijk wordt ingezet op de onderwijsconsulent in de Vroeghulpteams. Beide partijen investeren de helft

van de kosten. Een consulent Jonge Risicokinderen werkt vanuit het samenwerkingsverband.

Regeling niet onderwijskundige ondersteuning

Het kan zijn dat een onderwijsinstelling extra middelen nodig heeft voor niet onderwijskundige ondersteuning, bijvoorbeeld wanneer een kind extra zorg nodig heeft niet gericht op onderwijsactiviteiten. In die situaties kan er bij het samenwerkingsverband een beroep gedaan worden op 'de bijzondere regeling niet onderwijskundige ondersteuning'.

Leerlingenvervoer

In uitzonderlijke gevallen kiezen onderwijs en ouders, op basis van een beter passend profiel voor een leerling, voor een onderwijsvoorziening die verder weg ligt dan de dichtstbijzijnde. Wanneer dit gevolgen heeft voor het leerlingenvervoer betreft het schoolbestuur of het samenwerkingsverband vroegtijdig de gemeente.

6.2 Samenwerking met externe partners

Het samenwerkingsverband stemt af met verschillende partijen zoals cluster 1 en 2, Waterlelie en de Jeugdgezondheidszorg.

Samenwerking met speciaal onderwijs voor cluster 1 en 2

Speciaal onderwijs voor cluster 1 en 2, onderwijs aan leerlingen met visuele en auditieve beperkingen, valt buiten het samenwerkingsverband passend onderwijs. In onze regio verzorgen de instellingen Visio (cluster

1) en Kentalis (cluster 2) de ondersteuning aan deze leerling op een school voor speciaal onderwijs of met ondersteuning vanuit de instelling in het regulier onderwijs. Dat vraagt afstemming tussen het samenwerkingsverband, betrokken scholen en beide instellingen.

Waterlelie

Leerlingen met epilepsie en leerproblemen kunnen gebruik maken van gespecialiseerde begeleiding door onderwijskundig begeleiders van het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie. Deze leerlingen ontvangen extra ondersteuning van één van de scholen voor leerlingen met epilepsie. De aanvraag van deze ondersteuning gaat via deze scholen.

Jeugdgezondheidszorg

Een gezonde, veilige en stimulerende omgeving, waarin leerlingen opgroeien draagt bij aan het optimaal kunnen ontwikkelen van talenten. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is gespecialiseerd in de gezondheid, gezonde groei en ontwikkeling van kinderen. Veel kinderen en ouders maken gebruik van de JGZ. Hierdoor heeft de JGZ gegevens over het lichamelijk, sociaal en emotioneel functioneren van het kind en zijn omgeving. Door samen met kinderen en ouders relevante informatie ten aanzien van het functioneren van het kind te delen met school heeft de JGZ toegevoegde waarde voor het onderwijs. School kan zo beter inspelen op de unieke kwaliteiten en omstandigheden van het kind en dat wat nodig is om optimaal mee te doen. Ook kan de JGZ meedenken met betrekking tot het verzuim van leerlingen in het onderwijs. Waar nodig biedt de JGZ toeleiding naar

ondersteuning, hulp of zorg voor kinderen en hun ouders.

Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen

Eén op de zeven leerlingen heeft een chronische ziekte. Voor zieke leerlingen is het belangrijk dat het onderwijs doorgaat. Om dit mogelijk te maken kunnen scholen de expertise inroepen van een consulent Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen (OZL). Scholen en ouders kunnen kosteloos gebruik maken van dienstverlening van OZL. De consulent OZL kan (tijdelijk) onderwijsondersteuning en begeleiding bieden aan zowel de school, de ouders als de leerling. De consulent geeft informatie en advies over het onderwijs aan een zieke leerling en begeleidt de zieke leerling in het ziekenhuis, thuis en/of op school. In de provincies Friesland en Groningen zijn de consulenten OZL werkzaam bij OZL noord. OZL noord is een partner van Cedin.

6.3 Doorgaande lijn

Het samenwerkingsverband biedt de leerlingen een doorgaande lijn zowel voorschools als in de overgang naar het voorgezet onderwijs. De doorgaande lijn heeft ook betrekking op het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs.

Voorschools

Doel van de voorschoolse doorgaande lijn is het preventief onderkennen van ontwikkelingsproblematiek en/of gedragsproblematiek bij kinderen van 0-4 jaar en in een zo vroeg mogelijk

stadium hulp verlenen aan kind en ouder(s)/verzorgers. Hiervoor wordt de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht en een passende ondersteuning geboden.

Afspraken op het terrein van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Er zijn afspraken met voor- en vroegschoolse voorzieningen zoals peuteropvang en kinderdagopvang in relatie tot gemeentelijk VVE-beleid. Deze gaan bijvoorbeeld over de praktische overdracht van informatie over peuters aan basisscholen en speciaal (basis)onderwijs. De afspraken zijn nodig voor afstemming en continuïteit van (extra) ondersteuning, bescherming van kindgegevens, de wijze van overdracht, de overdracht van observatie en toets gegevens en de rol van de ouders in de overdrachtsfase. Diverse organisaties hebben hierbij een rol waaronder Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar, Integrale Vroeghulp teams, Jeugdhulp, Kinderdagverblijf (BEC, MKD), de (sociale) wijk- en gebiedsteams, het KDC, het audiologisch centrum en de therapeutische peutergroep (TPG) van revalidatie Friesland.

Via een Integraal Vroeghulpteam kan een consulent Jonge Risicokind ingezet worden. Deze consulent heeft ervaring met de voorschoolse periode van kinderen en contacten met of werkt binnen peuteropvang en/of kinderopvang. De interventies vanuit de voorschoolse organisaties kunnen, indien nodig, voortgezet worden in het primair onderwijs of het speciaal (basis) onderwijs.

Voortgezet onderwijs

Doel van de doorgaande lijn is het continueren van het passende onderwijsaanbod in relatie tot de onderwijs(zorg)behoefte van de leerling. Hiervoor zijn afspraken met de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs gemaakt met betrekking tot de praktische overdracht. Daaronder vallen de continuïteit van ondersteuning, afspraken over de overdracht en bescherming van leerlingengegevens en de rol van ouders in de overdrachtsfase. Het gezamenlijk gebruik van de Plaatsingswijzer als overdrachtsdocument is hierbij van grote waarde. De samenwerkingsverbanden die gebruik maken van de Plaatsingswijzer werken samen in de Coöperatie Overgang PO-VO.

Daarnaast wordt er in dit kader ook op het thema thuiszitters intensief samengewerkt. Doelstelling is dat het risico tot thuiszitten tot een minimum beperkt wordt in de gehele schoolcarrière voor de leerlingen in Friesland.

7

Passend arrangeren in het onderwijs

Leerlingen starten hun schoolloopbaan met een aanmelding op de basisschool. Wanneer een leerling extra ondersteuning op school nodig heeft, zijn daarvoor verschillende mogelijkheden. Alle scholen bieden de basisondersteuning. Heeft een leerling meer nodig, wordt extra ondersteuning geboden. Dat kan ook betekenen dat een leerling naar het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs gaat.

7.1 Start op de basisschool

De start op de basisschool begint met de aanmelding bij een reguliere basisschool. Ouders melden hun kind schriftelijk aan bij de school van voorkeur. Dit doen zij minimaal tien weken voor de startdatum. De school vraagt ouders of hun kind mogelijk extra ondersteuning nodig heeft en of zij hun kind bij een andere school hebben aangemeld. Ouders kunnen ook zelf aangeven dat zij vermoeden dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft. Bij de eerste aanmelding is die informatie, eventueel aangevuld met informatie van bijvoorbeeld een kinderdagverblijf of peuteropvang, de belangrijkste basis voor de school om vast te stellen of een kind extra ondersteuning nodig heeft. Indien er (een vermoeden van) extra ondersteuning nodig is, heeft de eerste school van aanmelding zorgplicht.

Het schoolbestuur van de school beslist binnen zes weken of de leerling wordt toegelaten. Deze periode kan eenmaal met maximaal vier weken worden verlengd. Wanneer het schoolbestuur besluit de leerling niet toe te laten, motiveert deze de beslissing. Dat gaat op basis van onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling en op basis van het schoolondersteuningsprofiel van de school. Het schoolbestuur zoekt vervolgens voor deze leerling een passende onderwijsplek op een andere school. Dat kan een reguliere basisschool zijn, een school voor speciaal basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs. Belangrijk daarbij is dat een goede balans wordt gevonden tussen de wensen van ouders en de mogelijkheden van scholen.

Aanmelding in de praktijk

- 1 Aanmelding van leerlingen kan vanaf het moment dat een kind 3 jaar is.
- 2 Ouders melden hun kind schriftelijk aan bij een basisschool naar keuze.
- 3 De directeur van de betreffende basisschool is, namens het schoolbestuur, verantwoordelijk voor de zorgplicht en de aanmelding.
- 4 Als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, kan in samenspraak met ouders, worden gekozen voor specifieke ondersteuning op de reguliere basisschool of een plaatsing in het speciaal (basis) onderwijs. Voor plaatsing in het speciaal (basis) onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring nodig.
- 5 De directeur van de basisschool schrijft de leerling in op de eigen basisschool of zorgt voor een plaatsing op een andere basisschool die de benodigde extra ondersteuning wel kan bieden of een school voor speciaal (basis)onderwijs. De directeur begeleidt de plaatsing op de andere school en is verantwoordelijk voor de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring.

Ouders van kinderen met een ernstige lichamelijke en/of verstandelijke beperking hebben de mogelijkheid om hun kind rechtstreeks bij een school voor speciaal onderwijs aan te melden. De directeur of de Commissie van Begeleiding van de school zorgt voor de aanmelding en de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring.

Weigeren van leerlingen op denominatieve gronden door een school kan alleen als de ouders de grondslag van de school weigeren te respecteren of te onderschrijven. De school verwoordt dit in het toelatingsbeleid. Het bestuur van het samenwerkingsverband is gerechtigd het beleid van de school en de uitvoering van dit beleid te toetsen.

Correcte uitvoering van de zorgplicht bij ingeschreven leerlingen

Voor leerlingen die nog niet staan ingeschreven op een school, is de uitvoering van de zorgplicht helder. Deze ligt bij de school van aanmelding en gaat in zodra de leerling schriftelijk is aangemeld. Voor leerlingen die al staan ingeschreven op een school, maar waarbij de ouders om wat voor redenen dan ook, een andere school zoeken, gaan we uit van de volgende werkwijze:

- a** De school van inschrijving (school A): Deze school heeft zorgplicht voor het aanbieden van onderwijs tot de leerling is ingeschreven op een andere school.
- b** De school van aanmelding en voorkeur van de ouders (school B): deze school heeft ook zorgplicht. De school onderzoekt of de leerling kan worden ingeschreven op de eigen school. Kan dit niet, dan regelt deze school, in afstemming met de ouders,

een andere plek waar de leerling wel een passend aanbod kan krijgen. Indien noodzakelijk, dan vraagt deze school een toelaatbaarheidsverklaring aan bij het samenwerkingsverband. De school stemt, voor wat betreft het leerlingdossier af met school A en met de ouders, om te kunnen beschikken over alle noodzakelijke informatie om een goede afweging te kunnen maken.

Op de landelijke website www.passendonderwijs.nl zijn verschillende stroomschema's te vinden, die betrekking hebben op een correcte uitvoering van de zorgplicht.

7.2 Basisondersteuning

In ons samenwerkingsverband maken we onderscheid tussen de volgende varianten ondersteuning: de basisondersteuning op de basisschool, de extra ondersteuning, plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs en plaatsing op een school voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4.

Basisondersteuning

Onder basisondersteuning verstaan we de ondersteuning die door elke school binnen het samenwerkingsverband geboden wordt. We verwachten dat alle scholen in het samenwerkingsverband minimaal voldoen aan deze basisondersteuning. Elk deelnemend schoolbestuur is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit en de uitvoering van de ondersteuning en de organisatie daarvan op de eigen scholen. Iedere school is in staat tot een cyclische wijze van handelingsgericht werken, waarbij het denken vanuit de ondersteuningsbehoefte van de leerling centraal staat.

Onder basisondersteuning verstaan we de ondersteuning die door elke school binnen het samenwerkingsverband geboden wordt.

Wat valt onder de **basisondersteuning**?

Ondersteuning

- a** Vanuit de interne zorgstructuur vindt preventieve ondersteuning plaats gericht op het tijdig signaleren en voorkomen van leer- en gedragsproblemen.
- b** Vanuit deze signalering wordt er cyclisch planmatig gewerkt.
- c** *De scholen hebben een aanbod voor leerlingen met dyslexie wat uitgevoerd wordt middels een dyslexieprotocol.*
- d** *De scholen hebben een aanbod voor leerlingen met dyscalculie wat uitgevoerd wordt middels een dyscalculieprotocol.*
- e** *Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie, waaronder hoogbegaafdheid.*
- f** *Op de scholen is een fysieke toegankelijkheid en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke handicap.*
- g** *De scholen werken met een protocol voor medische handelingen.*
- h** De scholen hebben een duidelijk visie op de ondersteuning van de leerlingen.
- i** De procedures met betrekking tot de ondersteuning zijn vastgelegd.

- j** De scholen zetten de ondersteuningsmiddelen gericht in.
- k** Deze ondersteuning wordt cyclisch geëvalueerd.
- l** *De curatieve zorg en ondersteuning die de school samen met ketenpartners, bijvoorbeeld via het wijk- of gebiedsteam, kan bieden.*

Afstemming

- 1** De leerstof van de scholen is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 2** De materialen van de scholen zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 3** De onderwijstijd van de scholen is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 4** De instructie van de lessen zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 5** De verwerking van de lessen zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- 6** De scholen werken met doorgaande leerlijnen.

Aanbod

- Het aanbod van de scholen is dekkend zodat de kerndoelen worden bereikt.

Opbrengstgericht werken

- a** De scholen verzamelen systematisch de vorderingen van de leerlingen.
- b** Deze informatie wordt gebruikt bij de invulling en bijstelling van het aanbod.

- c** De vorderingen van de leerlingen worden gedegen geanalyseerd.
- d** De lessen op de scholen zijn effectief, aansprekend, doelmatig en interactief.

Opbrengsten

- De cognitieve eindresultaten die de leerlingen behalen zijn in overeenstemming met de gestelde minimumnormen van de Inspectie.

Pedagogisch klimaat

- Op de scholen heerst een positief en veilig pedagogisch klimaat.

Overdracht

- 1** De scholen werken met een goede overdracht van vorige school naar eigen school.
- 2** De scholen werken met een goede overdracht binnen de school tussen de leerjaren.
- 3** De scholen werken met een goede overdracht van de eigen school naar de volgende school.

Ouders

- De scholen betrekken de ouders actief bij het onderwijs aan hun leerlingen wanneer het gaat over het informeren van de ouders over de ontwikkeling van hun kind.

De scholen zijn in staat de ondersteuningsbehoefte van de leerling te beschrijven. Voor de leerlingen die binnen de basisondersteuning specifieke ondersteuning krijgen, wordt er planmatig gewerkt. Wanneer er

extra of zware ondersteuning nodig is, kan de school onderbouwen, aan de hand van bovenstaande criteria, dat de basisondersteuning niet toereikend is geweest. De schuin gedrukte criteria zijn indien van toepassing, voor de betreffende leerling.

Het ontwikkelingsperspectiefplan

Wanneer een leerling extra ondersteuning krijgt, wordt er voor de leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld dat bestaat uit het uitstroomprofiel en een handelingsdeel. Het uitstroomprofiel beschrijft ten minste het te verwachten uitstroomniveau aan het eind van de basisschool. Voor jongere leerlingen geldt dat het verwachte uitstroomniveau lastiger kan worden vastgesteld in verband met de jonge leeftijd. Het handelingsdeel beschrijft het ondersteuningsplan met daarin ten minste de belemmerende en bevorderende factoren, de te bieden begeleiding en ondersteuning en de afwijkingen van het reguliere onderwijsprogramma. Het ontwikkelingsperspectiefplan van de leerling is gemaakt conform de geldende wet- en regelgeving. Met ouders is op overeenstemming gericht overleg gevoerd, waarbij ouders ingestemd hebben met het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. Het bepalen of een leerling in aanmerking komt voor extra ondersteuning in de eigen basisschool is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur van de school. Deze weegt daarbij af of de benodigde ondersteuning past binnen het schoolondersteuningsprofiel van de school.

Het schoolondersteuningsprofiel

De wet schrijft voor dat elke school een schoolondersteuningsprofiel (SOP) heeft. Alle scholen van ons samenwerkingsverband voldoen hieraan. Het schoolondersteuningsprofiel bevat informatie over:

- a** De wijze waarop de school voldoet aan de door ons samenwerkingsverband gestelde eisen voor de basisondersteuning.
- b** Welke deskundigheden een school beschikt, welke deskundigheden van buiten beschikbaar zijn en wat daarvan de kwaliteit is.
- c** Welke ondersteuningsvoorzieningen (inclusief voorzieningen in de fysieke omgeving) de school heeft en wat daarvan de kwaliteit is.
- d** De partners met wie de school in de keten samenwerkt en wat de intensiteit is van de samenwerking.
- e** Welke plannen de school heeft om zich verder te ontwikkelen op bovenstaande punten.

Dit houdt concreet in dat scholen in hun schoolondersteuningsprofiel beschrijven hoe ze vormgeven aan de basisondersteuning en welke vormen van extra ondersteuning ze (kunnen) bieden in de eigen school. De medezeggenschapsraad van de school brengt, voor definitieve vaststelling, advies uit over het schoolondersteuningsprofiel. De aangesloten schoolbesturen verzamelen de vastgestelde schoolondersteuningsprofielen van de eigen scholen en sturen die door naar het samenwerkingsverband.

In de eerste planperiode is gewerkt met een provinciaal format, het Q3 instrument. Omdat er veel mutaties plaatsvinden in het schoolondersteuningsprofiel is voor

deze planperiode besloten om geen provinciaal format te kiezen. Scholen en schoolbesturen die dat willen kunnen gebruik blijven maken van het Q3 profiel.

7.3 Ondersteuningsstructuur

Naast extra ondersteuning op de basisschool vindt extra ondersteuning plaats op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Voor een plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig. De aanvraag en de toeleiding daartoe is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur van de basisschool. Deze weegt af of wordt besloten om een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring te doen.

Handelingsgericht werken en indiceren

In ons samenwerkingsverband vindt toekenning van extra ondersteuning plaats op basis van handelingsgerichte diagnostiek. Daarbij staat de vraag van de leerling centraal binnen de context van de leefomgeving, waaronder de klas of groep. De mogelijkheden van het kind, de ouders en de leerkracht zijn alle drie medebepalend voor de ondersteuningsbehoefte. Handelingsgerichte diagnostiek vertaalt de onderwijsbehoefte in directe en haalbare handelingssuggesties. De beperking of stoornis is dus niet leidend bij het bepalen wat er nodig is, maar de onderwijs(zorg)vraag binnen de context van de school- én de thuissituatie.

Bijzondere voorzieningen voor een dekkend aanbod

Niet alle leerlingen passen even goed in het stelsel van regulier basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs. Soms is specifieke ondersteuning nodig.

Hoogbegaafdheid

Hoogbegaafdheid valt onder de basisondersteuning. Schoolbesturen hebben hier de afgelopen periode in geïnvesteerd. Op twee plekken in het samenwerkingsverband –Dokkum en Leeuwarden– heeft een schoolbestuur een aanbod voor voltijds hoogbegaafdheidsonderwijs. Andere schoolbesturen hebben ervoor gekozen om een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen in te richten binnen de reguliere structuur. In alle gevallen wordt dit bekostigd uit de lumpsum van het schoolbestuur en met de ondersteuningsmiddelen die het schoolbestuur van het samenwerkingsverband ontvangt.

Leerlingen met autisme of aan autisme gerelateerde problematiek

De meeste leerlingen met autisme krijgen onderwijs binnen de reguliere structuur. Voor een aantal van deze leerlingen is dat aanbod ontoereikend. Op verschillende plekken in Friesland wordt hiervoor een aanbod ontwikkeld. SBO de Súdwester in Sneek heeft een specifieke klas voor deze leerlingen. Mede met financiële inzet van de gemeente en het samenwerkingsverband –de regeling niet-onderwijskundige ondersteuning– wordt deze leerlingen een passend aanbod geboden. Een vergelijkbare ontwikkeling is er op SBO De Twine in Dokkum en SBO de Aquamarijn in

Leeuwarden. De komende planperiode streeft het samenwerkingsverband naar een goede dekking en spreiding van dit aanbod op meerdere plaatsen binnen onze regio.

Onderwijszorgarrangementen in het speciaal onderwijs

De toelaatbaarheidsverklaring kent drie categorieën. Deze variatie maakt dat het samenwerkingsverband en de scholen voor speciaal onderwijs maatwerk kunnen creëren voor leerlingen die meer nodig hebben (categorie 2 of 3). De scholen voor cluster 3 boden dit al voor de invoering van passend onderwijs en geven deze ondersteuning op hun eigen wijze, al naar gelang de behoefte van hun leerlingen, vorm. Voor de scholen voor cluster 4 was dit nieuw. Binnen deze populatie is er een groep leerlingen die een kleine setting nodig heeft. In samenwerking met SO de Caleidoscoop en Jeugdhulp Fryslân is een zogenaamde 'OZA-groep' vormgegeven. De werkwijze is inmiddels beschreven. De komende planperiode wordt dit geëvalueerd en bekeken in hoeverre deze werkwijze ook op SO de Zwaai kan worden aangeboden.

8

Toelaatbaarheidsverklaring en de commissie van advies (CvA)

Voor de plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig. Het schoolbestuur van de school waar de leerling staat ingeschreven, vraagt deze aan. De Commissie van Advies brengt hierover advies uit.

8.1 Aanvragen toelaatbaarheidsverklaring

Een wettelijke taak van het samenwerkingsverband is het beoordelen of leerlingen toelaatbaar zijn tot het onderwijs aan een school voor speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs. Ook adviseert het samenwerkingsverband, op verzoek van een schoolbestuur, over de ondersteuningsbehoefte van een leerling. Het is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur om een leerling aan te melden voor een toelaatbaarheidsverklaring. Dit geldt zowel voor toelating tot het speciaal basisonderwijs als voor het speciaal onderwijs.

Uitgangspunten handelingsgericht arrangeren en aanvragen toelaatbaarheidsverklaring

- 1 Het bestuur van het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen, zowel inhoudelijk, organisatorisch als financieel.
- 2 Het beoordelen van de toelaatbaarheid tot SBO en SO vindt in ons samenwerkingsverband plaats binnen een centraal kader en model.
- 3 Het beoordelen van de toelaatbaarheid vindt plaats via handelingsgerichte diagnostiek, conform het referentiekader passend onderwijs. De Commissie van Advies maakt daarbij onder andere gebruik van het advies door deskundigen.
- 4 Ouders zijn bij het traject betrokken.
- 5 Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het leveren van adequate basisondersteuning en extra ondersteuning.
- 6 Het beoordelen van de toelaatbaarheid tot speciale ondersteuning is transparant, toetsbaar en onafhankelijk.
- 7 Voorafgaand aan het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring is er adequate basisondersteuning gegeven.

Voorafgaand aan een besluit tot verwijzing gaan we ervanuit dat een orthopedagoog is betrokken en een integratief beeld schets van de leerling. Het ontwikkelingsproces van een kind op school is een dynamische proces. Kind, leraar en omgeving (school, thuis) zijn met elkaar in interactie en hebben invloed op elkaar. Bij passend onderwijs en een verwijzing naar een andere school is er sprake van een leerling in een stagnerende onderwijs- of leersituatie. In de ontstaande ontwikkelingssituatie op school zijn de interacties tussen kind, leraar en omgeving dan niet altijd effectief. Door naar alle betrokken, interventies en factoren te kijken, ontstaat een integratief beeld. Op basis van de bevorderende en belemmerende factoren in deze situatie wordt de ondersteuningsbehoefte van de leerling duidelijk. Handelingsgericht werken, geeft perspectief op hoe er gehandeld kan worden en welke interventies kansrijk zijn. Dit kan leiden tot een verwijzing naar een school voor speciaal (basis) onderwijs.

Voor de periode tussen de ontvangst van de aanvraag toelaatbaarheidsverklaring S(B)O en de beslissing op de aanvraag geldt een termijn van 6 weken. Deze termijn kan met ten hoogste 4 weken worden verlengd.

De toelaatbaarheidsverklaring SBO en SO is in beginsel geldig voor alle SBO-scholen en SO-scholen binnen het samenwerkingsverband. Het schoolbestuur van een S(B)O gaat na aanmelding van de leerling met een geldige toelaatbaarheidsverklaring over tot toelating van de leerling. Het schoolbestuur kan eventueel een leerling weigeren. In dat geval zal de Commissie van Advies (CvA) om een bindend advies worden gevraagd. Om thuiszitten te voorkomen, blijft dan het bestuur van de school waar een leerling vandaan komt, verantwoordelijk tot een plaatsing op de volgende school een feit is.

Procedure plaatsing van leerlingen op SBO en SO na afgifte toelaatbaarheidsverklaring

1. Ouders melden aan bij de SBO of SO school en krijgen het aanmeldingsformulier opgestuurd.
2. Ouders vullen het aanmeldingsformulier in.
3. Er volgt een intakegesprek met de school.

Wanneer leerlingen vanuit een S(B)O school van een ander samenwerkingsverband naar een S(B)O school gaan van het samenwerkingsverband PO Friesland, wordt dat centraal geregeld. Deze leerlingen krijgen toegang tot de betreffende voorziening binnen ons samenwerkingsverband overeenkomstig de geldende toelaatbaarheidsverklaring. Wanneer er sprake is van een andere vorm van ondersteuning, dan zal het samenwerkingsverband in overleg met ouders en school kijken welke ondersteuningsmogelijkheden het beste aansluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Voor het afgeven van de hoogte van een categorie is de onderwijsbehoefte leidend. De Commissie van Advies kijkt naar de intensiteit van de begeleiding, het planmatig werken, de hoeveelheid onderwijstijd dat de leerling naar school gaat, het integratieve beeld en de intensiteit van de eventuele hulpverlening.

Geldigheidsduur toelaatbaarheidsverklaring

De geldigheidsduur van de toelaatbaarheidsverklaring speciaal onderwijs is per individuele situatie verschillend met een maximumduur van 3 jaar of zoveel eerder als verantwoorde terugplaatsing mogelijk is. Dit op basis van het advies van de Commissie van Begeleiding (CvB) van de betreffende SBO of SO school. De Commissie van Advies heeft de mogelijkheid om bij stabiele kind kenmerken, waaronder bij leerlingen met een ernstig meervoudige beperking, een toelaatbaarheidsverklaring voor langere tijd af te geven.

Met het speciaal onderwijs zijn afspraken gemaakt over de herbeoordeling van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV). Doelstelling hierbij is dat, bij voldoende informatie, de nieuwe TLV wordt afgegeven per 1 augustus van het jaar dat de oude TLV eindigt. Zo wordt voorkomen dat leerlingen zonder TLV komen te zitten.

Veel leerlingen maken de overstap naar het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) op de leeftijd van 12 jaar. In elk geval verlaten de leerlingen het speciaal onderwijs aan het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 14 jaar hebben bereikt. Bij de overstap van SO naar VSO moet een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs.

Uitzondering geldigheidsduur toelaatbaarheidsverklaring

Voor leerlingen met een Ernstig Meervoudig Beperkte (EMB) leerlingen zijn landelijk richtlijnen vastgesteld. Bij EMB leerlingen gaat het om kinderen met:

- a een laag ontwikkelingsperspectief ten gevolge van een ernstige verstandelijke beperking (IQ < 35), vaak met moeilijk te 'lezen' gedrag en ernstige sensomotorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten of staan), of
- b een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of
- c een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) in combinatie met moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen.

Voor deze leerlingen moet worden voorkomen dat de toelaatbaarheid tot het speciaal onderwijs steeds uitvoerig wordt beoordeeld. Het samenwerkingsverband heeft voor het vaststellen van de toelaatbaarheid van EMB leerlingen een vereenvoudigde procedure. Deze houdt in dat toelaatbaarheidsverklaringen voor EMB leerlingen eenmalig worden afgegeven en vervolgens geldig zijn gedurende het hele verblijf in het speciaal onderwijs.

Leerlingen op een residentiële instelling

Leerlingen die op een residentiële instelling worden geplaatst en onderwijs volgen op de SO-school waar de residentiële instelling een samenwerkingsovereenkomst mee heeft, hebben geen toelaatbaarheidsverklaring van

het samenwerkingsverband nodig. De kosten voor deze leerlingen worden betaald door het samenwerkingsverband van de school waar de leerling stond ingeschreven vóór plaatsing of door het samenwerkingsverband waar de leerling woont als de leerling vóór plaatsing nog niet stond ingeschreven op een school.

De bekostiging voor leerlingen in justitiële jeugdinrichtingen (JJI) en gesloten jeugdzorginstellingen (GJI) blijft ongewijzigd (capaciteitsbekostiging) en valt niet onder de systematiek van wetgeving passend onderwijs. Met het ministerie van Veiligheid en Justitie en die van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn afspraken gemaakt over de bekostiging van de capaciteit van deze instellingen en de scholen die daaraan zijn verbonden.

8.2 Commissie van advies

De commissie van advies (CvA) beoordeelt de aanvragen toelaatbaarheid tot het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Naar het oordeel van de CvA kan dit leiden tot een advies over een viertal soorten toelaatbaarheidsverklaringen (TLV):

- a** TLV SBO
- b** TLV Categorie I
- c** TLV Categorie II
- d** TLV Categorie III

De TLV bevat in ieder geval het nummer van het samenwerkingsverband, de start- en einddatum en het soort bekostiging (categorie). De beschikking voor categorie I, II en III kennen een maximumduur van 3 jaar met uitzondering van de TLV voor EMB-leerlingen.

Daarna wordt de leerling opnieuw beoordeeld door de CvA.

Overige taken van de Commissie van advies

Naast het adviseren over de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen heeft de commissie van advies de volgende taken:

- het geven van advies op aanvraag van een basisschool over leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- het geven van advies op aanvraag van een speciale (basis)school over zittende leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring.
- het geven van een bindend advies als een leerling een geldige toelaatbaarheidsverklaring heeft maar de speciale (basis)school niet wil overgaan tot inschrijving.
- het uitbrengen van een advies over een onderwijzorgarrangement
- het geven van advies over een extra arrangement voor het speciaal (basis) onderwijs. De betreffende leerling kan dan zonder TLV voor een periode van 2 keer 3 maanden worden geplaatst ter observatie op een speciale (basis)school.
- Het afgeven van een 'arrangement' voor niet-onderwijskundige ondersteuning (voormalig budget compensatiemiddelen AWBZ), zolang het budget hiervoor toereikend is.

Samenstelling en bevoegdheden

De commissie van advies bestaat uit drie leden, waaronder een voorzitter, en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Zodra de commissie van advies een advies

heeft gegeven over het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring, wordt dit voorgelegd aan de directeur van het samenwerkingsverband. De directeur besluit over de daadwerkelijke afgifte van de toelaatbaarheidsverklaring.

Bij de overige taken van het samenwerkingsverband is de commissie van advies bevoegd om het advies zelfstandig uit te brengen.

8.3 Procedure beoordeling toelaatbaarheid

De school vult het aanmeldformulier voor de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring in. De ouders vullen op het aanmeldformulier de zienswijze ouders in. Bij de aanvraag wordt het ontwikkelingsperspectiefplan van de betreffende leerling gevoegd.

Als het samenwerkingsverband de aanvraag heeft ontvangen, stellen per dossier twee deskundigen, een deskundigenadvies op. Het is wettelijk verplicht dat een orthopedagoog/gedragswetenschapper of psycholoog en een tweede deskundige een deskundigenadvies geven. Dit kan afhankelijk van de ondersteuningsvraag bijvoorbeeld een kinder- of jeugdpsycholoog, een arts, kinderpsychiater, schoolmaatschappelijk werker of pedagoog zijn.

In de voorbereidingsfase wordt besloten hoe de aanvraag door de CvA wordt besproken:

- 1** Korte bespreking
- 2** Uitgebreide bespreking

De criteria voor een korte bespreking zijn:

- School en ouders zijn het eens over de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring en hebben ook hetzelfde idee over de gewenste school voor speciaal (basis)onderwijs.
- Uit de deskundigenadviezen blijkt dat de deskundigen aansluiten bij de visie van de school en de ouders.

In alle overige gevallen vindt er een uitgebreide bespreking plaats, waarbij ook de ouders en de school en/of het schoolbestuur kunnen worden uitgenodigd.

Voorwaarden afgifte toelaatbaarheidsverklaring

De CvA geeft slechts een TLV af onder de voorwaarden dat:

- a** Het aanvraagformulier is ingevuld door het schoolbestuur dat de leerling aanmeldt.
- b** Op het aanvraagformulier is ook de zienswijze van de ouders ingevuld.
- c** Voorafgaand is de basisondersteuning aantoonbaar geleverd.
- d** Voorafgaand is een orthopedagoog, psycholoog, gedragsdeskundige, jeugdarts of een andere relevante deskundige betrokken geweest bij de leerling. De (onderzoeks)rapportage, inclusief integratief beeld van deze deskundige, wordt meegestuurd bij de aanvraag voor de TLV.
- e** Een ontwikkelingsperspectief is aanwezig.
- f** Twee deskundigen brengen advies uit en dit advies is aanwezig in het dossier van de leerling (dit wordt verricht door het samenwerkingsverband en niet door de school of het schoolbestuur).

Rechtsgeldigheid

De toelaatbaarheidsverklaring (TLV) geldt als een beschikking. Tegen deze beschikking kan door belanghebbenden conform artikel 1:1 van de Algemene wet Bestuursrecht (AwB) bezwaar worden ingediend bij de commissie van advies. Tevens kan men na het besluit op bezwaar in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank.

Wet bescherming persoonsgegevens

Om te voldoen aan de wet bescherming persoonsgegevens, maakt het samenwerkingsverband gebruik van het beveiligde programma "Grippa". Alle aangesloten schoolbesturen zullen hierop worden aangesloten per 1 augustus 2018 met een inlog per schoolbestuur. Het dossier van de leerling zal alleen via deze wijze in behandeling genomen worden.

9 Kwaliteitszorg

Voor de inrichting van de kwaliteitszorg hanteren wij de indicatoren van de inspectie voor het toezicht op de samenwerkingsverbanden. Voor kwaliteitsmeting en borging zet het samenwerkingsverband diverse instrumenten in.

Het samenwerkingsverband heeft zorg voor de kwaliteit van de geboden ondersteuning aan leerlingen. Daarvoor zet het samenwerkingsverband een aantal instrumenten voor kwaliteitsmeting en/of -borging in. Dat bestaat onder andere uit een systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van gerealiseerde kwaliteit en borging van gerealiseerde verbeteringen. Dit betekent dat:

- 1 Het samenwerkingsverband plant en normeert zijn (kwalitatieve en kwantitatieve) resultaten in een vierjarencyclus.
- 2 Het samenwerkingsverband voert (jaarlijks) zelfevaluaties uit aan de hand van vastgestelde procedures en instrumenten. De zelfevaluaties bevatten tenminste:
 - a gegevens over de toewijzing van extra ondersteuning en plaatsing;
 - b de ondersteuningsprofielen van de scholen, de kwalitatieve en kwantitatieve ambities daaruit

getoetst aan de doelen en normen en voorzien van conclusies voor kwaliteitsverbetering op korte en lange termijn;

- c de ervaringen van de belanghebbenden met de gerealiseerde dienstverlening, getoetst aan de doelen en normen en voorzien van conclusies voor kwaliteitsverbetering op korte en lange termijn.
- 3 Het samenwerkingsverband werkt planmatig aan kwaliteitsverbetering.
- 4 Het samenwerkingsverband legt jaarlijks aan belanghebbenden schriftelijk verantwoording af van gerealiseerde kwaliteit, de kwaliteitsverbetering en de inzet van middelen.
- 5 Het samenwerkingsverband zet de middelen doelmatig in, aansluitend op het strategisch beleid.
- 6 Het samenwerkingsverband borgt gerealiseerde verbeteringen op concrete en controleerbare wijze.
- 7 Het samenwerkingsverband heeft normen vastgelegd voor het ondersteuningsaanbod, gekoppeld aan toe te kennen financiële middelen (op basis financiële standaarden).
- 8 De belanghebbenden zijn tevreden over het samenwerkingsverband: ouders, schoolbesturen, scholen, medezeggenschapsorganen, gemeenten, partners.

De activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg zijn opgenomen in de activiteitenagenda in bijlage 3 van dit ondersteuningsplan.

10

Verdeling van middelen en begroting

Het samenwerkingsverband kiest ervoor om de ondersteuningsmiddelen zoveel als mogelijk over te hevelen naar de schoolbesturen in het basisonderwijs. Na aftrek van het aantal leerlingen in het SBO en SO en de provinciale kosten van het samenwerkingsverband worden de resterende middelen verdeeld naar gelang het aantal leerlingen dat staat ingeschreven bij een schoolbestuur.

10.1 Uitgangspunten verdeling van middelen

Het samenwerkingsverband kiest ervoor om de ondersteuningsmiddelen, na aftrek van het aantal leerlingen in het SBO en SO en de provinciale kosten van het samenwerkingsverband over te hevelen naar de schoolbesturen in het basisonderwijs. Op basis van het totale leerlingenaantal per bevoegd gezag op basis van t-1 ontvangen schoolbesturen het ondersteuningsbudget. Met dit ondersteuningsbudget bekostigen de schoolbesturen:

- 1 De extra ondersteuning in de eigen scholen volgens eigen schoolbestuurlijk beleid.
- 2 Verwijzingen van leerlingen naar het speciaal basisonderwijs.

- 3 De “niet aan een bevoegd gezag toe te schrijven” leerlingen in het speciaal basisonderwijs (onderinstroom).

Het samenwerkingsverband keert ondersteuningsmiddelen uit onder de voorwaarde dat deze niet anders dan besteed worden aan:

- 1 Onderwijskundige begeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
- 2 Meer handen in de klas;
- 3 De infrastructuur van de leerlingenondersteuning: intern begeleiders, ambulante begeleiders, andere specialisten binnen het domein van passend onderwijs;
- 4 Inhuur van externe deskundigen, zoals orthopedagogen;
- 5 Professionalisering van personeel op het gebied van passend onderwijs, bijvoorbeeld handelingsgericht werken;
- 6 Hulpmiddelen en materialen voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, dit geldt niet voor gebouwkundige aanpassingen.
- 7 Voor niet onderwijskundige begeleiding heeft het samenwerkingsverband een apart budget, waarop aanvragen worden gedaan voor individuele leerlingen. Dit wordt getoetst door de commissie van advies (zie hoofdstuk 6 en hoofdstuk 8)

Het speciaal basisonderwijs

Het speciaal basisonderwijs ontvangt op basis van 2% van het totaal aantal leerlingen in het samenwerkingsverband rechtstreeks middelen van de overheid. Op basis van het Friese deelnamepercentage in het SBO wordt bij een deelnamepercentage hoger dan 2% middelen vanuit het Samenwerkingsverband uitgekeerd aan de besturen van de speciale basisscholen. In het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de bekostiging van leerlingen gedurende het schooljaar (peildatum 1 februari). Elke speciale basisschool is verplicht om een schoolondersteuningsprofiel te hebben.

Het speciaal onderwijs

Met speciaal onderwijs bedoelen we in dit kader, speciaal onderwijs voor leerlingen van cluster 3 en 4. Leerlingen van cluster 1 en 2 vallen buiten de samenwerkingsverbanden.

De bekostiging van het speciaal onderwijs wordt van het budget van het samenwerkingsverband afgetrokken. In het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over de bekostiging van leerlingen gedurende het schooljaar (peildatum 1 februari). Elke speciale school is verplicht om een schoolondersteuningsprofiel te hebben.

10.2 Verantwoording middelen

Het samenwerkingsverband kiest ervoor om de ondersteuningsmiddelen zoveel als mogelijk over te hevelen naar de aangesloten schoolbesturen. Het samenwerkingsverband is en blijft echter verantwoordelijk voor de inzet van deze ondersteuningsmiddelen. Het samenwerkingsverband monitort de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inzet van de middelen door de schoolbesturen zodat inzicht is in het effect van de inzet van de middelen. Schoolbesturen verantwoorden deze inzet van de ondersteuningsbudgetten in het eigen schoolbestuurlijk jaarverslag (rechtmatigheid en doelmatigheid). Dit jaarverslag wordt jaarlijks voor 1 juli aan het samenwerkingsverband gezonden.

Naast het aanleveren van het jaarverslag, wordt jaarlijks een monitor Passend Onderwijs uitgezet onder de aangesloten schoolbesturen.

De monitor kent 3 delen:

- 1 vragen over de rechtmatigheid van de besteding van de ondersteuningsmiddelen,
 - 2 vragen over de doelmatigheid van de besteding van de ondersteuningsmiddelen,
 - 3 vragen die betrekking hebben op procesevaluatie
- Schoolbesturen vullen de monitor in. Het samenwerkingsverband verwerkt de ingevulde vragenlijsten tot een jaarlijkse rapportage, die besproken wordt in het bestuur van het samenwerkingsverband en in de onafhankelijke toetsingsraad.

Schoolbesturen zijn in de begroting en in hun communicatie transparant naar de eigen scholen

en ouders over hoe de ondersteuningsmiddelen worden ingezet. De concrete uitwerking van de inzet en verdeling van de ondersteuningsmiddelen is opgenomen in bijlage 5: bouwstenen inzet en verdeling ondersteuningsmiddelen.

10.3 Begroting

In de cyclus van planning- en controle is vastgelegd hoe het proces van de begroting tot en met de jaarrekening en het jaarverslag verloopt. Er wordt in aangegeven wie wat doet en wanneer. De fasen in het proces van planning en controle zijn:

- a de meerjarenbegroting,
- b de begroting,
- c de tussentijdse rapportages,
- d het jaarverslag, met daarin opgenomen de jaarrekening en het accountantsverslag.

Planning van de cyclus	
November voorafgaand aan het boekjaar	behandeling van de meerjarenbegroting en de begroting
Mei in het lopende boekjaar	Vierde maand rapportage
September in het lopende boekjaar	Achtste maand rapportage
Maart volgend op het boekjaar	Oplevering van het jaarverslag

Meerjarenbegroting

De opzet van de meerjarenbegroting sluit aan bij het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Deze begroting is de samenvattende financiële paragraaf van het ondersteuningsplan. De meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband bevat belangrijke informatie voor de meerjarenbegrotingen en meerjarenformatieplannen van de individuele schoolbesturen.

In de meerjarenbegroting worden meegenomen:

- a Ontwikkelingen in de verwijzingen naar SO en SBO.
- b Ontwikkelingen in de omvang van de totale leerlingenpopulatie.
- c Ontwikkelingen in prijzen en regelgeving;
- d Ontwikkelingen als gevolg van voorgenomen beleid van het samenwerkingsverband.

Bij de huidige verwachting van krimp zijn de effecten daarvan op de ondersteuningsbudgetten een issue. Er is een risico dat de populatie in het speciaal (basis) onderwijs niet synchroon zal dalen. De kosten van de verwijzingen kunnen bij krimp van de populatie dan ook anders gaan drukken op de te verdelen ondersteuningsbudgetten.

De meerjarenbegroting is opgenomen als bijlage 4.

Begroting

De begroting moet voorzien in:

- a Een duidelijke toelichting op de berekening van de budgetten voor extra ondersteuning die aan de schoolbesturen uitbetaald zullen worden.
- b Duidelijke informatie over de omvang van de verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs per schoolbestuur en de consequenties daarvan op het bestuursbudget.

- c** Duidelijkheid over de invloed van de uitkeringen aan het S(B)O voor de leerlingen die tussen de teldatum en de peildatum geplaatst worden. De begroting wordt opgemaakt voor een schooljaar. Het betreffende aantal leerlingen is bij de vaststelling van de begroting nog niet bekend, maar vanaf 1 augustus in het begrotingsjaar is er een effect op de budgetten van het samenwerkingsverband.
- d** Duidelijke informatie over de vaststelling van het aantal leerlingen per schoolbestuur, op basis van de gegevens van BRON en DUO-Cfi.

Model voor de begroting

Er is een begrotingsmodel uitgewerkt dat aan de doelstellingen voldoet. Het model van de begroting is afgestemd op richtlijnen van het ministerie van OCW voor de jaarverslaggeving. Het is praktischer om niet te kiezen voor andere modellen en coderingen. Daarmee wordt voorkomen dat er in de administratie bij het opmaken van de jaarrekening extra tijd besteed moet worden aan het transformeren van de gegevens.

Tussentijdse rapportage

De begroting wordt opgemaakt voor het komende schooljaar. De vergoedingen van het Rijk worden eveneens vastgesteld voor een schooljaar; de uitbetaling is daaraan gekoppeld. De prijzen van de vergoedingen voor de formatie worden in april voorafgaande aan het betreffende schooljaar bekend gemaakt in de Staatscourant. Dit – naast het hierboven beschreven effect op de budgetten van de tweede telling op de peildatum voor het S(B)O – maakt de begroting minder geschikt als bewakingsinstrument.

De tussentijdse rapportage neemt die functie over.

De tussentijdse rapportage omvat :

- a** rapportage over de uitkering van de vergoedingen aan het S(B)O op grond van de leerlingentelling op de peildatum en de effecten daarvan op de ramingen in de begroting;
- b** rapportage over de baten en de lasten in het nieuwe schooljaar en de effecten op de ramingen.

10.4 Samenwerkingsverband en btw

Samenwerkingsverbanden zijn voor de btw aangewezen als sociaal-culturele instellingen en daarmee vrijgesteld van btw. De vrijstelling geldt voor bepaalde werkzaamheden aan de scholen die deel uitmaken van het samenwerkingsverband. En omgekeerd voor de werkzaamheden die de deelnemende scholen verrichten aan het samenwerkingsverband en tussen samenwerkende schoolbesturen onderling in het kader van de uitvoering van de wettelijke taken van passend onderwijs.

Verklarende woordenlijst en afkortingen

AwB	Algemene wet Bestuursrecht
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CvA	Commissie van Advies
CvB	Commissie van Begeleiding van de school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs
CvI	Commissie van Indicatiestelling
EMB	Ernstig Meervoudig Beperkte leerlingen
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
MKD	Medisch Kinder Dagverblijf
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
OTR	Onafhankelijke toetsingsraad
OZO	Onderwijs Zorgoverleg
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg
PO	Primair Onderwijs
REA	Regionaal Educatieve Agenda
REC	Regionaal Expertise Centrum
RMC-regio	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SOP	Schoolondersteuningsprofiel
SO	Speciaal Onderwijs
SWV	Samenwerkingsverband
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VO	Voortgezet Onderwijs
VPI	Vraagprofielinstrument
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie

Cluster 1	Onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking
Cluster 2	Onderwijs aan leerlingen met een auditieve beperking
Cluster 3	Onderwijs aan zeer moeilijk lerende of langdurig zieke leerlingen, lichamelijke gehandicapte leerlingen en meervoudig gehandicapte leerlingen
Cluster 4	Leerlingen met een gedragsstoornis of ernstige gedragsproblemen
Gebieds- en wijkteams	Gemeenten hanteren hiervoor verschillende termen waaronder CJG, jeugdteam.
Basisondersteuning	Ondersteuning binnen het onderwijs dat door alle scholen in het samenwerkingsverband minimaal wordt geboden.

Procesafspraken onderwijs – zorgarrangementen Friesland

“Een *onderwijs-zorgarrangement* richt zich op een leerling met een onderwijs- en ondersteuningsbehoefte en diens omgeving, waarin regulier of speciaal onderwijs niet alleen kan voorzien. Doel is het realiseren van een passend ontwikkelingsperspectief, inclusief het bevorderen van de schoolloopbaan van de leerling, dankzij een integrale aanpak op school, in de vrije tijd en thuis. Het gaat om een arrangement waarin onderwijs en één (of meerdere) instelling(en) liefst structureel samenwerken met ouders en leerling, op basis van één gezin, één kind, één plan en één procesregisseur. Uitgangspunt in de uitvoering is het versterken van de eigen kracht van de leerling en diens omgeving, op basis van afspraken die gemeente en onderwijs maken.”

Zorgvraag leerling staat centraal	<p>Leerling heeft extra ondersteuningsbehoefte op school en/of thuis nodig in de vorm van een onderwijs-zorgarrangement (zie hierboven beschreven).</p> <p>Soms is meer onderwijs dan zorg nodig, soms meer zorg dan onderwijs. Het belang van het kind staat altijd voorop. Door de school van herkomst heeft afstemming in het interne zorgoverleg en met ouders al plaatsgevonden. Er is een ondersteuningsplan gemaakt. Gezamenlijke conclusie is dat er meer nodig is dan de individuele school kan bieden.</p>
Onderwijs Zorgoverleg (OZO)	<p>School heeft zorgplicht en draagt zorg voor een multidisciplinair overleg over een individuele leerling (OZO), in afstemming met of in aanwezigheid van ouders.</p> <p>Basispartners; vertegenwoordiging school, het samenwerkingsverband, de (sociale)wijk-, gebiedsteams medewerker of medewerker GI, leerplichtambtenaar (bij verzuim, thuiszitten, schorsingen, vrijstellingen en verwijderingen) en indien nodig afstemming met veiligheid/justitiële keten/RMC/jongerenpunt/politie/zorgaanbieder.</p> <p>Aanmeldingen voor dit Onderwijs- Zorgoverleg bij: PO: verantwoordelijke binnen schoolbestuur VO: voorzitter PCL MBO: voorzitter zorgoverleg</p>
Gezamenlijk plan	<p>Er wordt een gezamenlijk zorgplan opgesteld waarin staat beschreven welke zorg en ondersteuning nodig is, voor welke periode en wat een ieder zijn verantwoordelijkheid daarin is, inclusief het evaluatieproces. Eén persoon wordt benoemd als procesregisseur. De intentie is om z.s.m. terug te keren naar het onderwijs, daar waar mogelijk.</p>
Gezamenlijke financiering	<p>Belangrijkste partijen: school(bestuur), samenwerkingsverband (SWV), het (sociale)wijk-, gebiedsteam / gecertificeerde instellingen (gemeente);</p> <p>Duidelijke afspraken maken over wie wat financiert en faciliteert en voor hoe lang. Er wordt pas groen licht afgegeven op het moment dat er een gezamenlijk plan is gemaakt, waarbij het gebiedsteam of gecertificeerde instelling vroegtijdig is betrokken. Dan vindt financiële afhandeling plaats volgens de administratieve processen van onderwijs en gemeenten (systematiek inkoop jeugdzorg 2018).</p>

Vrijstellingen	Vrijstelling van inschrijving of van geregeld schoolbezoek (meer dan 10 dgn.) gaat altijd via de leerplichtambtenaar. Een vrijstelling kan alleen worden afgegeven (door een onafhankelijke deskundige) na advies van het OZO. De leerplichtambtenaar en het Samenwerkingsverband moeten vroegtijdig betrokken zijn.
Regionale actietafel	In elke RMC regio is een Regionale Actietafel voor casussen die de schoolinterne ondersteuningsstructuur en het samenwerkingsverband te boven gaan én waar sprake is van stagnatie in het proces. Deelnemers zijn in ieder geval de directeur van SWV PO of SWV VO of SWV MBO, teamleider van het (sociale)wijk-, gebiedsteam of gecertificeerde instelling, leerplichtambtenaar en de procesregisseur van de casus. Hier is ook doorzettingsmacht georganiseerd. De actietafel komt bijeen op initiatief van het OZO of één van de deelnemers aan de Actietafel.
Inzet onderwijs(zorg)consulenten (facultatief)	Onderwijs(zorg)consulenten zijn inzetbaar bij problematiek rond plaatsing, schorsing, verwijdering van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Ook proberen onderwijsconsulenten oplossingen te vinden voor kinderen die langdurig thuiszitten zonder uitzicht op een onderwijsplaatsing. Voor Noord-Nederland is een speciale onderwijs-zorgconsulent beschikbaar (Kees Bouma) voor o.a. advies en informatie over complexe casussen (AWBZ, WLZ, lvb, Jeugdwet).

Verdeling verantwoordelijkheden jeugdwet en onderwijswet

	Jeugdwet	Onderwijswet
1. Persoonlijke verzorging op school		
Gekoppeld aan onderwijsactiviteiten		×
Overige persoonlijke verzorging	×	
	(kan ook via WZL of Zvw lopen)	
2. Leerstoornissen van leerlingen		
Behandeling op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> • Lezen • Rekenen • Schriftelijke uitdrukingsvaardigheden • Leerstoornis (NAO) 		×
3. Hulp bij leerproblemen		
Remedial Teaching of motorische remedial teaching (MRT)		×
Begeleiding op school	×	×
	(gericht op zelfstandigheid, zelfredzaamheid of maatschappelijke participatie)	(gericht op onderwijsactiviteiten)
Dyscalculie		×
Behandeling stoornis op gebied van leren		×
Taal- en spraakstoornissen (vergoeding logopedie valt onder ziektekostenverzekering)		×
4. Intelligentietest		
Onderzoek als onderdeel van diagnostisch proces in het kader van jeugdhulp	×	

Onderzoek voor ander doel dan diagnostiek in het kader van jeugdhulp		×
5. Dyslexie		
Diagnose en behandeling EED (Ernstige Enkelvoudige Dyslexie)	×	
Begeleiding bij EED		×
Onderzoek naar dyslexie, niet zijnde EED		×
Fysieke hulpmiddelen		×
6. Diagnose DSM		
Diagnose en behandeling jeugdpsychiater of kinderarts	×	
Onderwijsondersteuning		×
7. Ondersteuning van persoonlijke ontwikkeling van de leerling ten behoeve van zijn/ haar leerontwikkeling		
Speltherapie gericht om spelenderwijs leerproblemen aan te pakken		×
Onderzoek of tijdelijke begeleiding door een orthopedagoog of een psycholoog		×
Het aanschaffen van aangepast materiaal (bijv. pictogrammen of braille leerboeken)		×
Sociale vaardigheidstraining		×
Kindcoaching		×
8. Schoolmaatschappelijk werk		
	×	

Activiteitenplan

Werkagenda 2018-2022

In deze werkagenda zijn alleen de bijzondere activiteiten opgenomen. De reguliere werkzaamheden worden verantwoord via het jaarverslag.

2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Afronding onderzoeksfase samenwerking SO-SBO	Evaluatie nieuwe structuur CvA	Evaluatie ondersteuningsplan 2018-2022 en opstellen procesagenda tot vaststelling	Opstellen ondersteuningsplan 2022-2026
Tevredenheidsonderzoek ouders van leerlingen die zijn verwezen naar SBO/SO	Tevredenheidsonderzoek adviespunt SWV onder ouders en scholen	Verdiepingsbijeenkomsten voor schoolbesturen n.a.v. evaluatie ondersteuningsplan 2018-2022	Achterbanbijeenkomst OPR
Onderzoek naar verwijstleeftijd verwezen leerlingen SO en SBO	2e fase samenwerking SBO en SO in afstemming met de betreffende schoolbesturen	Afspraken concretiseren met SBO en SO over dekkend aanbod en samenwerking	Monitor Passend Onderwijs
Invoering Grippa ihkv Privacywetgeving	Achterbanbijeenkomst OPR	Monitor Passend Onderwijs	OOGO met gemeenten
Monitor Passend Onderwijs	Monitor Passend Onderwijs	Informeel OOGO met gemeenten	
Informeel OOGO met gemeenten	Informeel OOGO met gemeenten		
Evaluatie provinciaalhuiszittersprotocol en handboek verzuim	Herbeoordeling Governance binnen het SWV		

NB: De uitgezette onderzoeken en evaluaties kunnen aanleiding geven tot het tussentijds wijzigen en/of bijstellen van het beleidsonderdeel in het ondersteuningsplan. Indien dat het geval is, zal er op dat onderdeel instemming worden gevraagd aan de ondersteuningsplanraad.

Meerjarenbegroting

Strategische koers

Bij de inrichting van het samenwerkingsverband zijn de deelnemende besturen uitgegaan van een strategisch kader waarin de eigen verantwoordelijkheid van de schoolbesturen voor het bieden van passende ondersteuning in hun eigen scholen voorop staat. Het samenwerkingsverband richt zich op de wettelijk bepaalde kerntaken door te voorzien in een aanvullend en dekkend geheel van voorzieningen waar schoolbesturen binnen de eigen scholen geen antwoord meer hebben op de ondersteuningsvragen. De dan nodige zorg kan in het samenwerkingsverband geboden worden door een netwerk van speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs van de clusters 3 en 4, aangevuld met regelingen voor ondersteuning van leerlingen met zintuigelijke beperkingen door voorzieningen buiten het samenwerkingsverband. Hiermee zijn de hoofdlijnen van het strategisch beleid bepaald:

- Het samenwerkingsverband bekostigt vanuit de beschikbaar gestelde rijksvergoeding de leerlingenzorg in het reguliere onderwijs zonder daarin verder sturend op te treden.
- Het samenwerkingsverband houdt een dekkend netwerk in stand van scholen voor SBO en SO 3 en 4 en zorgt voor de bekostiging daarvan volgens de wettelijke bepalingen.

Leerlingenaantallen, ontwikkelingen en effecten op de begroting

Voor de begroting zijn de leerlingenaantallen in het samenwerkingsverband en de verdeling van de leerlingen over het regulier onderwijs en het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs de belangrijkste variabelen.

Veel schoolbesturen in Friesland moeten als gevolg van demografische ontwikkelingen inspelen op een teruglopend leerlingenaantal en zullen dat ook in de komende jaren moeten blijven doen. Gemiddeld gezien daalt het aantal leerlingen in Friesland naar verwachting jaarlijks met ongeveer 2%. Het samenwerkingsverband stemt het meerjarenperspectief van de begroting daarom af op deze prognose.

De ontwikkeling van de leerlingenstromen in de afgelopen jaren laat zien dat ook het speciaal basisonderwijs met een daling van het aantal leerlingen te maken heeft. Daarbij spelen niet alleen demografische ontwikkelingen een rol. Ook het percentage van de leerlingen uit de Friese basisschoolpopulatie dat naar het SBO gaat neemt de laatste jaren geleidelijk af.

De proportionele ontwikkeling van de leerlingenstromen naar het speciaal onderwijs in de

clusters 3 en 4 laat na 2014 ook een daling zien, maar over een langere periode gezien is het beeld grilliger.

Voor de bekostiging van de ondersteuning voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben zijn fluctuaties in de omvang van de leerlingenpopulatie niet direct een risico. Voor elke leerling stelt het Rijk een genormeerd budget beschikbaar, dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in Nederland. Zolang de proporties van de verwijzingen naar SO en SBO onder de kritische grenzen blijven (landelijke percentages in 2011), is er geen probleem voor het beschikbaar houden van ondersteuningsvoorzieningen. Daarbij verhoudt de toewijzing van ondersteuningsbudgetten aan de instellingen voor regulier basisonderwijs zich tot de bekostiging van het speciale onderwijs als communicerende vaten. Hoe minder er verwezen wordt naar speciale scholen, hoe meer er beschikbaar blijft voor de reguliere scholen. Er is daarbij een kritische bovengrens. Bij hoge verwijzingspercentages kunnen de rijksbudgetten voor de ondersteuning uitgeput raken. Voorbij de kritische grens zal de financiering van het speciale onderwijs uit de reguliere onderwijsmiddelen van de scholen in het samenwerkingsverband betaald moeten worden. Maar er is ook een kritische ondergrens. Wanneer de verwijzing naar de speciale (basis)scholen zo ver daalt

dat sluiting van scholen onvermijdelijk wordt, kan het voldoen aan de opdracht om te zorgen voor een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen in het gedrang komen.

In het meerjarenperspectief van de begroting zijn de prognoses omtrent de leerlingenaantallen als volgt verwerkt:

- Regulier basisonderwijs: een jaarlijkse afname van het leerlingenaantal van 2 % tot 2020.
- Speciaal basisonderwijs: een jaarlijkse afname van het leerlingenaantal in het SBO van 2% tot 2020.
- Speciaal onderwijs SO 3 en 4: 2% krimp per jaar tot 2020.

De prognoses zijn gebaseerd op de verwachting van de demografische ontwikkelingen in de regio (CBS).

Verdeling exploitatiesaldo

Het financieel beleid was er bij de start van het samenwerkingsverband op gericht om in het eerste exploitatiejaar een risicobuffer aan te leggen. Een saldo van € 500.000 werd voldoende geacht om voor het samenwerkingsverband een effectief weerstandsvermogen te genereren. Door de financiële meevallers liep het saldo uiteindelijk op tot een bedrag van bijna € 2,9 miljoen. Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft besloten om de niet beoogde reserve de komende drie jaren uit te keren aan de schoolbesturen van het (S)BO in de vorm van een tijdelijk verhoogd ondersteuningsbudget. Daarnaast is er € 500.000,- incidenteel uitgekeerd aan de schoolbesturen als gevolg van de herindexatie van DUO van de baten in 2016.

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
3. Baten					
3.1 Rijksbijdrage OCW	28.919.442	28.733.269	28.548.913	28.544.164	28.316.246
3.2 Overige overheidsbijdragen		-	-	-	-
3.3 Overige baten	13.571	23.201	23.201	23.201	23.201
Totaal 3. Baten	28.933.013	28.756.470	28.572.114	28.567.365	28.339.447

4. Lasten					
4.1 Personele lasten	345.722	427.000	427.000	427.000	427.000
4.2 Afschrijvingslasten	0	0	0	0	0
4.3 Huisvestingslasten	12.493	17.600	17.600	17.600	17.600
4.4 Overige lasten	636.378	338.015	337.591	336.962	336.496
4.5 Doorbetaling aan schoolbesturen	28.988.791	28.473.855	28.081.589	27.785.804	27.589.409
Totaal 4. Lasten	29.983.384	29.256.470	28.863.780	28.567.365	28.370.505

5. Financiële baten en lasten					
5.0 Financiële baten en lasten	948	11.154	8.709	7.295	8.352
Totaal 5. Financiële baten en lasten	948	11.154	8.709	7.295	8.352

Resultaat	-1.049.423	-488.846	-282.957	7.295	-22.707
------------------	-------------------	-----------------	-----------------	--------------	----------------

Bouwstenen inzet en verdeling ondersteuningsmiddelen

Aansluitend bij de relevante bepalingen in de WPO en de kaders van de Notitie Inrichting en Organisatie wordt het systeem voor inzet en verdeling van de ondersteuningsmiddelen in het samenwerkingsverband ingericht met de volgende bouwstenen:

Budget voor extra ondersteuning

- 1 Jaarlijks wordt door het Rijk aan het samenwerkingsverband een budget toegekend voor extra ondersteuning van leerlingen.
- 2 Het Rijk houdt op het budget de ondersteuningskosten in voor alle leerlingen uit het samenwerkingsverband die op de teldatum t-1 ingeschreven waren op een school voor speciaal onderwijs van SO 3 of 4, in of buiten het samenwerkingsverband.
- 3 De budgetten worden aangewend om afgestemde begeleiding te realiseren voor leerlingen met behoefte aan extra ondersteuning. Het budget wordt met dat doel ter beschikking gesteld aan de besturen van de scholen in het samenwerkingsverband, na aftrek van kosten voor organisatie, administratie en in het ondersteuningsplan opgenomen activiteiten van het samenwerkingsverband.
- 4 De lasten van organisatie, administratie en alle centraal geregelde activiteiten in het kader van de lichte ondersteuning worden ten laste gebracht van het budget voor lichte ondersteuning.
- 5 Het restant van het budget voor de lichte ondersteuning wordt verdeeld onder de schoolbesturen, op basis van het aantal leerlingen dat op de teldatum t-1 bij de reguliere basisscholen van het bestuur ingeschreven stond. Het leerlingbedrag wordt jaarlijks bepaald door het restant van het budget te delen door het aantal ingeschreven leerlingen in de reguliere basisscholen in het samenwerkingsverband.
- 6 Het samenwerkingsverband houdt op het budget dat voor lichte ondersteuning aan een schoolbestuur wordt uitgekeerd de ondersteuningskosten in die als gevolg van verwijzingen door het schoolbestuur aan het SBO betaald moeten worden.
- 7 Besturen die minder dan 2% van hun leerlingen verwezen hebben naar het SBO, krijgen een aanvulling op het budget voor de lichte ondersteuning. De aanvulling geldt voor het contingent 2% minus het percentage verwezen leerlingen en wordt uitbetaald in een leerlingbedrag. Dat bedrag is gelijkwaardig aan het aanvullende budget voor de ondersteuning dat de speciale basisscholen ontvangen.
- 8 De kosten van alle centraal geregelde activiteiten in het kader van de zware ondersteuning worden ten laste gebracht van het budget voor zware ondersteuning.
- 9 Het samenwerkingsverband houdt op het budget voor de zware ondersteuning de ondersteuningskosten in die overgedragen moeten worden voor leerlingen die geplaatst werden in het SO 3 en 4 tussen de teldatum t-1 en de peildatum.
- 10 Het restant van het budget voor de zware ondersteuning wordt verdeeld onder de schoolbesturen, op basis van het aantal leerlingen dat op teldatum t-1 bij de reguliere en speciale basisscholen van het bestuur ingeschreven stond. Daartoe wordt jaarlijks een bedrag per leerling bepaald door het restant van het budget te delen door het aantal ingeschreven leerlingen in de (speciale) basisscholen in het samenwerkingsverband.

- 11 De schoolbesturen verantwoorden jaarlijks aan het samenwerkingsverband hoe zij de budgetten voor de extra ondersteuning op hun scholen hebben ingezet.

Bekostiging speciaal (basis)onderwijs

- 1 Aanvullende budgetten zorgformatie en materiële instandhouding: Speciale basisscholen en speciale scholen ontvangen naast een basisbekostiging aanvullende budgetten voor de ondersteuning van de leerlingen. Het betreft hier aanvullende personeelsmiddelen (voorheen 'zorgformatie') en aanvullende middelen voor de materiële instandhouding.
- 2 Verrekening aanvullende budgetten: De aanvullende budgetten voor de speciale scholen (SO 3 en 4) worden door het Rijk direct aan de besturen van de speciale scholen uitbetaald. Vervolgens worden de uitbetalingen in mindering gebracht op het budget voor zware ondersteuning dat het Rijk aan het samenwerkingsverband verstrekt.
- 3 De 2% regeling in het SBO: De aanvullende budgetten voor de speciale basisscholen worden door het Rijk ook rechtstreeks aan de besturen van de speciale basisscholen uitbetaald. Hier geldt echter een limiet. Het Rijk keert deze budgetten uit voor 2% van het aantal leerlingen van het samenwerkingsverband (het 'streefbeeld'). In de praktijk is het aantal leerlingen in het SBO echter meestal hoger dan het streefbeeld. Als het leerlingenaantal op de scholen voor SBO

de vastgestelde 2% overschrijdt, dan moeten de aanvullende budgetten voor de leerlingen boven de grens door het samenwerkingsverband uitgekeerd worden aan de scholen in kwestie. Het samenwerkingsverband brengt deze uitkeringen ten laste van het budget voor lichte ondersteuning dat het Rijk aan het samenwerkingsverband verstrekt.

- 4 Toepassing van de 2% regeling bij meerdere speciale basisscholen: Omdat er meerdere scholen voor SBO in het nieuwe samenwerkingsverband zijn opgenomen, zal DUO-Cfi bij de bepaling van het streefbeeldcontingent per school een verdeelsleutel moeten hanteren. In het begrotingsmodel is uitgegaan van de sleutel $x / y * z$, waarbij: x = het aantal leerlingen van een speciale basisschool, y = het aantal leerlingen in alle speciale basisscholen in het samenwerkingsverband en z = 2% van het aantal leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in het verband.
- 5 Claimrecht bij 'boventallige' uitbetaling van ondersteuningstoelagen aan het SBO: Het bestuur van het samenwerkingsverband maakt afspraken met de besturen van de scholen voor SBO over de rechten op de uitbetaling door het Rijk van de ondersteuningskosten voor 2% van het aantal leerlingen van het samenwerkingsverband, zoals hierboven bedoeld wordt bij de bepaling van het streefbeeldcontingent. Dit is nodig voor gevallen waarin het eigen leerlingenaantal van de speciale basisschool op t-1 lager is dan het

streefbeeldcontingent dat geldt voor deze school. Wanneer het Rijk de aanvullende budgetten voor de speciale basisschool desondanks blijft baseren op het streefbeeldcontingent, is er sprake van 'boventallige' uitbetaling van ondersteuningsmiddelen aan het SBO. De middelen hoeven dan niet in de school voor SBO te worden ingezet. Het bestuur van het samenwerkingsverband spreekt met de besturen van de speciale basisscholen af dat de bedoelde 'boventallige' ondersteuningsbudgetten door het samenwerkingsverband geclaimd worden. Ze kunnen dan toegevoegd worden aan het ondersteuningsbudget voor de besturen van de reguliere basisscholen. De ondersteuningsmiddelen zijn immers voor de ondersteuning van 2% van de leerlingen in het samenwerkingsverband en niet uitsluitend voor leerlingen in het SBO.

- 6 Prijzen en gemiddelde gewogen leeftijd: De prijzen voor de bekostiging worden jaarlijks vastgesteld door het Rijk en omstreeks april (formatie) en oktober (MI) gepubliceerd in de Staatscourant. Het samenwerkingsverband volgt die prijzen bij het bepalen van de tarieven voor plaatsing in het SBO. Bij de vaststelling van het tarief voor de aanvulling op de basisbekostiging in de speciale (basis)scholen wordt de gemiddelde gewogen leeftijd (GGL) van het personeel betrokken. Het samenwerkingsverband kan hierbij kiezen voor toepassing van de landelijke GGL in het SBO of voor de GGL van de speciale basisschool in kwestie. Omdat er meerdere scholen voor

speciaal basisonderwijs zijn opgenomen in het samenwerkingsverband, is het voor de hand liggend om de landelijke GGL te hanteren bij de vaststelling van de tarieven voor plaatsing in het SBO boven de 2%-norm. Daarmee wordt voorkomen dat er ongelijkheid van bekostiging in het samenwerkingsverband ontstaat. Ook bij de vaststelling van de tarieven bij plaatsing in het SO tussen de teldatum en de peildatum wordt de landelijke GGL toegepast.

- 7** Verrekening van plaatsingen in het SBO boven het streefbeeld: De kosten van de plaatsing van leerlingen in het SBO worden, voor zover ze voor rekening komen van het samenwerkingsverband, in mindering gebracht op het aan het samenwerkingsverband toegekende budget voor lichte ondersteuning. De kosten zullen vervolgens aan de individuele verwijzende besturen doorberekend worden. Dit kan ertoe leiden dat aan een schoolbestuur geen budget voor lichte ondersteuning uitgekeerd kan worden of zelfs dat er voor een deel van de verwijzingen betaald zal moeten worden. In theorie ligt de ondergrens bij een verwijzingspercentage van 5,47%. Het samenwerkingsverband maakt echter ook andere kosten die ten laste gebracht worden van het budget voor lichte ondersteuning; in de praktijk ligt de ondergrens daarom bij een lager verwijzingspercentage.
- 8** Tussentijdse instroom in het SBO en SO: De speciale basisscholen zijn door de overheid verplicht om op 1 augustus, 1 januari en 1 april

leerlingen te plaatsen die op de wachtlijst staan. Ook in speciale scholen van SO 3 en 4 worden veel leerlingen in de loop van het schooljaar geplaatst. Voor speciale (basis)scholen geeft de WPO de mogelijkheid om een tweede teldatum in te stellen, de peildatum. Het samenwerkingsverband hanteert daarom voor zowel SO als SBO naast de teldatum van 1 oktober een peildatum. Daarmee kan grotendeels worden voorkomen dat de speciale (basis)scholen langer dan één jaar geen bekostiging krijgen voor in de loop van een schooljaar geplaatste leerlingen. De WPO bepaalt dat voor leerlingen die tussen de teldatum en de peildatum worden geplaatst in het volgende schooljaar naast de toeslag voor de zorgformatie en de materiële instandhouding ook de basisbekostiging aan het S(B)O uitbetaald wordt door het samenwerkingsverband. De peildatum wordt vastgesteld op 1 februari. De kosten van de plaatsing van een leerling in het SO tussen de teldatum en de peildatum worden door het samenwerkingsverband in mindering gebracht op het aan de (speciale) basisscholen toegekende budget voor zware ondersteuning. De kosten worden vervolgens niet aan de individuele verwijzende besturen doorberekend. De kosten van de plaatsing van een leerling in het SBO tussen de teldatum en de peildatum worden door het samenwerkingsverband in mindering gebracht op het aan de basisscholen toegekende budget voor lichte ondersteuning. Deze kosten zullen, consistent met het beleid van het samenwerkingsverband, aan de individuele verwijzende besturen worden doorberekend.

- 9** Grensverkeer: De kosten van plaatsing op een speciale basisschool van een leerling uit een ander samenwerkingsverband worden in rekening gebracht bij het andere samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband volgt hierbij de regels omtrent het grensverkeer in de WPO. Bij de bepaling van de tarieven wordt de landelijke GGL toegepast. Ook de aanvullende middelen voor de MI worden verrekend. De kosten van plaatsing op een speciale school (SO 3 en 4) van een leerling uit een ander samenwerkingsverband worden door het Rijk in mindering gebracht op het budget voor zware ondersteuning van het andere samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband hoeft daarom hierbij geen acties uit te voeren.
- 10** Mutaties van SO naar SBO: Kosten van plaatsingen in het SBO vanuit het SO worden door het samenwerkingsverband in mindering gebracht op het budget voor lichte ondersteuning van het bestuur van de basisschool van waaruit de leerling eerder naar het speciaal onderwijs werd verwezen. Niet te herleiden plaatsingen, bijvoorbeeld van onder instromers in het SO, kunnen niet toegerekend worden aan een verwijzend schoolbestuur. De ondersteuningskosten worden dan ten laste gebracht van het budget voor lichte ondersteuning van het samenwerkingsverband.
- 11** Onder instromers in het SBO: Voor leerlingen in het SBO die vóór de invoering van Passend Onderwijs nooit ingeschreven zijn geweest bij een school voor regulier basisonderwijs en voor leerlingen in

het SBO die om een andere legitieme reden niet werden aangemeld bij een reguliere basisschool kunnen de aanvullingen op de personele en materiële basisbekostiging niet toegerekend worden aan een verwijzend schoolbestuur. De toeslagen worden dan zonder doorberekening ten laste gebracht van het budget voor lichte ondersteuning van het samenwerkingsverband.

- 12** De positie van de schoolbesturen op de Waddeneilanden: Door het bestuur van het samenwerkingsverband is vastgesteld dat aan de wettelijke verplichting voor het realiseren van een dekkend aanbod van voorzieningen niet kan worden voldaan bij de gehanteerde grondslagen voor de verdeling van de middelen. Een verwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs is op de Waddeneilanden (bijna) niet te realiseren. Hiervoor is met de Waddenbesturen een andere bekostigingswijze overeengekomen. De Waddenbesturen dragen niet bij in de gemeenschappelijke lasten van het samenwerkingsverband voor lichte en zware ondersteuning. Hiermee ontvangen zij een hoger bedrag voor lichte en zware ondersteuning. Het bedrag voor zware ondersteuning wordt omgekeerd verevend, zodat de bekostiging voor zware ondersteuning uiteindelijk wel binnen het landelijke gemiddelde past in 2020. Indien de schoolbesturen op de Waddeneilanden toch besluiten om een leerling te verwijzen naar speciaal (basis)onderwijs, dan zijn de kosten (ook voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4) voor rekening van het betreffende bestuur.

Doelgroepen Steunpunt Onderwijs Noord

- (Zeer) moeilijk lerende leerlingen
- Leerlingen met hersenletsel (al dan niet aangeboren)
- Leerlingen met cerebrale parese
- Leerlingen met lichamelijke beperkingen
- Leerlingen met (senso)motorische achterstanden/knelpunten
- Revaliderende (en terugkerende) leerlingen
- Langdurig/chronisch en/of ernstig zieke leerlingen
- Leerlingen met (ernstige) problemen in het autistische spectrum
- Leerlingen met somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten
- Leerlingen met gedragsproblemen (indien gewenst en mogelijk)
- ZMOLK-leerlingen en thuiszitters
- Leerlingen met (ernstige) concentratieproblemen
- Leerlingen met knelpunten op het vlak van executieve functies en informatieverwerking

